

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

1966. ÉVI

BESZÁMOLÓ JELENTÉS

B u d a p e s t

1967

T a r t a l o m j e g y z é k

		Oldal
1.1	ÁLTALÁNOS ÉRTÉKEELÉS	1
1.2	Az új könyvtárépület előkészítése	2
2	VEZETÉS, FELÜGYELET, KAPCSOLATOK	3
2.1	Vezetés	3
2.2	Felügyelet, ellenőrzés	4
2.3	A politikai és társadalmi szervek munkája	5
2.31	Pártszervezet	5
2.32	Szakszervezet	6
2.4	A Könyvtár kapcsolatai	7
2.41	akadémiai szervekkel	7
2.42	egyéb hazai szervekkel	7
2.43	külföldi kapcsolatai	8
2.44	kiküldetősök, tanulmányutak	8
2.45	külföldi látogatók	9
2.5	Gazdálkodás, költségvetés, devizagazdálkodás	10
2.51	Költségvetés	10
2.52	Devizagazdálkodás	10
2.53	Beruházás, fejlesztés	11
2.54	Helyiségviszonyok	11
2.6	Személyzet, munkaügy	11
2.61	Létszám, személyi változások	11
2.62	Besorolás, bérezés	12
2.63	Kitüntetés, jutalmazás	12
2.64	Segély, előleg	13
2.65	Tudományos fokozat, végzettség	13
2.66	Munkatervbe iktatott és munkaterven kívüli egyéni tudományos munka	13
3	A KÖNYVTARI MUNKA ÁGAI	14
3.1	Állománygyarapítás	14
3.2	Raktározás, állományvédelem, könyvkötészet	17
3.21	Raktározás	17
3.22	Állományvédelem	19
3.23	Könyvkötészet	19
3.3	Feldolgozás	19
3.4	Olvasószolgálat	21
3.41	Olvasóforgalom, használat	22
3.42	Mikrofilm- és fotomásolat-szolgáltatások	23
3.5	Tájékoztatás, bibliográfia, dokumentáció	23
3.51	Tájékoztatás	23

3.52	Dokumentációs és Bibliográfiai Szolgálat	24
3.53	Tudományos kiadványtevékenységünk	25
3.6	Akadémiai feladatok	26
3.61	Nemzetközi kiadványcsere	26
3.62	Levéltár	26
3.63	Hálózati munka	28
3.631	Hálózati központi feladatok	28
3.632	Módszertani munka	29
3.633	Hálózati központi katalógus	29
3.634	Hálózati könyvtárak helyzete	30

Adatok és táblázatok

1./	Más könyvtáraknak juttatott duplum- és főléspéldányok	31
2./	Külföldi konferenciákon való részvétel, kiküldetési és meghívási tanulmányutak	31
3./	Külföldi látogatóink	32
4./	Költségvetési hitelkeret és gazdálkodás, beruházás	35
5./	Devizakeret felhasználása	36
6./	Létszám, személyi változások	37
7./	Kitüntetés, jutalmazás	38
8./	Segély, előleg	38
9./	Tudományos fokozat, végzettség	38
10./	A munkatársak publikációi	39
11./	Munkatársaink közreműködése különböző testületek, bizottságok stb. tevékenységében	45
12./	Állomány, gyarapodás	47
13./	A gyarapítás módjai	48
14./	A gyarapodás eredete	49
15./	A könyv- és periodikagyarapodás szakok szerinti megoszlása	50
16./	Állományvédelem	50
17./	Feldolgozás	51
18./	Katalógusok	51
19./	Olvasóforgalom, beiratkozott olvasók száma	52
20./	Szolgáltatási alkalmak száma	53
21./	Állomány használata, könyvtárközi kölcsönzés	53
22./	Olvasók foglalkozás szerinti megoszlása	54
23./	Fototechnikai szolgáltatások	55
24./	Tudományos tájékoztatás, bibliográfia, dokumentáció	55
25./	A kiadványterv teljesítése	56
26./	A Könyvtár kiadványai	57
27./	Kiadványainkról megjelent ismertetések	58
28./	Nemzetközi cserekapcsolatok	59
29./	Az évi csereforgalom	61
30./	Az akadémiai könyvtári hálózat főbb adatai	62
31./	Cikkek, közlemények a Könyvtárról és tervezett új könyvtárépületünkről	63

1.1 ÁLTALÁNOS ÉRTÉKELEÉS

1966 évi munkatervünk a könyvtári tevékenység majd minden területén az előző évi átlagok szintjén jelölte ki feladatainkat. Nagyobb arányu fejlesztést egyik munkaterületen sem terveztünk. Ezzel szemben minden erőnket arra koncentráltuk, hogy valamennyire javítsunk épületen belüli rendkívül rossz elhelyezkedési viszonyainkon. Az adott körülmények között ez csak nagyobb arányu technikai korszerűsítéssel, ésszerűbb berendezéssel volt lehetséges.

A raktári férőhely hiánya, a munkahelyek és raktár szét nem választása olyan helyzetet teremtett, mely egyre inkább fékezője lett a mindennapi munkának. Az alábbiakban részletesen ismertetendő átépítés azért is látszott rendkívül ésszerűnek, mert egy jelentős beruházás keretében már az új épület technikai felszerelését készítette elő. A Duna-parti raktár belső oldalán ezévben beépített kétszintes vasraktár állványzata és polcai ugyanis az új épületben teljes mértékben felhasználhatók lesznek. Ezzel az átalakítással elértük azt, hogy a Duna-parti raktárban korábban elhelyezett könyvanyagot most az eredeti alapterület felére sikerült koncentrálnunk, a külső oldalon pedig nagyobb alapterületű, egymástól fapanelekkel elválasztott munkaszobákat nyertünk. Ezzel központi raktárunkat zárt raktárrá alakítottuk át, elválasztottuk a munkahelyeket a raktárhelyiségtől, korábban fapolcok közt dolgozó munkatársainkat pedig normálisnak mondható munkahelyekhez juttattuk. Nem épült be a központi könyvraktár külső oldalának felső szintje, ahol további lehetőséget hagytunk a raktárfejlesztés céljaira.

Ez a nagyarányu átalakítás a központi raktárban elhelyezett könyvállomány teljes megmozgatásával járt, sőt egyes állományrészeket a két részletben végzett átépítés üteméhez alkalmazkodva többször is meg kellett mozgatni. Célul tűztük ki, hogy e munkálatok közben is folyamatosan ellássuk minden könyvtári feladatunkat. Ezért a szükségessé vált olvasótermi zárva tartást igyekeztünk a minimálisra szűkíteni, csak a könyvolvasótermet zártuk be, a folyóíratolvasó és a különgyűjtemények olvasótermi látogatóink rendelkezésére álltak. Arra törekedtünk, hogy még a mozgó könyvanyag használatát is lehetővé tegyük akár kölcsönzés, akár - valamelyik különgyűjteményi olvasóteremben, - helybenolvasás formájában. Olvasóinkat ezekről a korlátozásokról idejekorán értesítettük, tá-

jékoztattuk őket a munkálatok céljáról és a számukra folyamatosan biztosított olvasási, kölcsönzési lehetőségekről. A 38 napi kényszerszünet olvasóforgalmunkat némileg mégis csökkentette. Ez mutatkozik meg munkatervünk globális teljesítésének arányán: 1966. évi tervünket ugyanis 101.2 %-ban teljesítettük, amiből az állománygyarapítás 121 %-kal, a feldolgozás 109 %-kal, az olvasótermi és kölcsönzési szolgáltatási alkalmak száma 100 %-kal és a használt egységek száma /tehát az állomány reális forgalma/ 75 %-kal részesedett. Az olvasóforgalom adatainak stagnálása, illetve átmeneti visszaesése az elmondottak szerint csak időleges lehet, s az átépítés jótékony hatása remélhetőleg minden területen érvényesülni fog.

Beszámolónk első részében - az előző évek kialakult gyakorlata szerint - a könyvtárunk egészére vonatkozó szervezeti kérdésekről, anyagi és személyi erőforrásaink alakulásáról ad összefoglaló áttekintést. Második része a könyvtári munka területeinek részletesebb bemutatását tűzi ki célul. E fejezeteket a legfontosabb adatokra kiterjedő statisztikai, táblázatos és regisztráló összeállítás zárja, melynek anyagára a beszámoló jelentés szövegében is rendre hivatkozunk.

Fontosságára való tekintettel azonban mindezek előtt arról számolunk be, hogy milyen eredményeket értünk el 1966 folyamán új épületünk tervezésében.

1.2 AZ ÚJ KÖNYVTÁRÉPÜLET PROGRAMJÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSE

1966 folyamán két fontos lépéssel jutottunk előbbre könyvtárunk új otthonának létrehozása érdekében, mégpedig a beruházási program összeállításával, illetve elfogadtatásával és az új épület homlokzati tervének kialakításával. A homlokzati tervről az illetékesek döntését oly módon készítettük elő, hogy fővárosunk közönsége számára is hozzáférhető kiállításon mutattuk be a tervvariánsokat. Gondoskodtunk arról, hogy a kiállításnak megfelelő sajtóvisszhangja legyen, ez biztosította az ügy számára elérni kívánt publicitást. A kiállítást megtekintő érdeklődőknek és szakembereknek, nemkülönben a könyvtár munkatársainak sokszempontú észrevételeit, véleményét figyelembe véve született meg először az MTA Elnökségének állásfoglalása, amit a Fővárosi Tanács Városrendezési Bizottsága is magáévá tett: elfogadta az "A" variánst, s az építési engedélyt erre a tervre megadta.

Ugyancsak a beszámolási időszakban készült el az új épület beruházási programtervezete, amit az illetékes szervezetek /Beruházási Bank, OT Beruházási Iroda/ az érintett tárcák bevonásával megvizsgáltak. A beruházási program hivatalos opponensei számos olyan észrevételt tettek, amit a későbbi tervezési munkák során fel tudunk használni. A jóváhagyó döntést a Tervhivatal az év végén kialakította, s így a következő év elején a KÖZTI megkezdheti a részletes tervezés munkálatait.

Az itt összefoglalt előkészítő munkálatok során könyvtárunk az Akadémia elnökétől és főtitkárától, valamint az Elnökségi Könyvtári Bizottság elnökétől, Ligeti Lajos akademikustól és tagjaitól, személy szerint Major Máté és Osztrovszky György akademikusoktól kapott értékes utmutatásokat, személyes támogatást és segítséget, és az előkészítő munka folyamán végig élvezte az MTA Terv- és Pénzügyi Titkárságának hathatós közreműködését. Kifogástalan együttműködés alakult ki a tervező munkát végző KÖZTI-vel és a beruházást lebonyolító Kutatási Ellátási Szolgálat Építési Osztályával. /Új könyvtárárpületünk sajtóviasszhangjáról ld. a 31.sz. jegyzéket./

2 VEZETÉS, FELÜGYELET, KAPCSOLATOK

2.1 VEZETÉS

A Könyvtár vezetése a kialakult szervezeti formák közt folyt: rendszeresen tartottunk osztályvezetői értekezleteket, melyek tájékoztattak az esedékes feladatokról, időközben felmerült közös érdekű kérdésekről. Ezeket az osztályvezetői értekezleteket az osztályokon rendre csoport- és osztályértekezletek követték. Így többek közt osztályvezetői értekezleten és az érdekelt vezetők külön munkamegbeszélésein készítettük elő a Duna-parti átépítés összetett és nem egy vonatkozásban bonyolult szervezési feladatait, osztályvezetői értekezlet vitatta meg rendkívül alaposan az új épület homlokzati tervvariánsait. Pártszervezetünk részéről merült fel az a javaslat, hogy az osztályvezetői értekezletek tanácskozó jellegét tegyük tervszerűbbé, az esetlegesen felmerülő kérdések megbeszélésén túlmenően határozottabb szakmai programot szabjunk elébük. A javaslat szerint ez bizonyos kérdések előzetes kidolgozásával érhető el, amiket aztán az osztályvezetői grémium kellő alapossggal és hozzáértéssel megvitathat. Ezen elgondolás szellemében vállalkozott Pártszervezetünk és Szakszervezeti Bizottságunk arra, hogy megfelelő tanulmányozás alapján

részletesen kidolgozott javaslatot készítsen a jutalmazási rendszer kérdéseiről. Az év folyamán ehhez a megfelelő tájékozódást, tapasztalatgyűjtést el is végezték, s a javaslatot az év végére elkészítették. A Könyvtár vezetősége az év során az osztályvezetők által előterjesztett jutalmazási, előléptetési, kiküldetési stb. javaslatok elbírálásába a társadalmi szerveket folyamatosan bevonta, véleményükre, észrevételeikre mindenkor támaszkodott.

A munkaszervezetben 1966. folyamán nem történt változás. A korábban tudományos munkatársi besorolásban működő hálózati munkatársunk csoportvezetői besorolást kapott, amivel kifejezésre juttattuk, hogy a hálózati munkát tovább kívánjuk fejleszteni, egyelőre ugyan csak egy virtuális hálózati csoport létrehozásával.

2.2 FELÜGYELET, ELLENŐRZÉS

Az Elnökségi Könyvtári Bizottság, mint a Könyvtár közvetlen felügyeleti szerve, 1966-ban három alkalommal tartott ülést. A február 28-i ülésen a Könyvtár új épületének tervezésével megbízott mérnökök tájékoztatták a Bizottságot folyamatban lévő munkájukról és a későbbiekben döntést igénylő kérdésekről. Ugyanennek az ülésnek napirendjén szerepelt a Bizottság 1965. évi működéséről az MTA 1966. évi közgyűlési anyagának mellékletéül készített beszámoló-tervezet. A június 14-i ülés a Könyvtár 1965. évi beszámoló jelentésével, 1966. évi munkatervével és kiadványtervével, továbbá a hálózati-módszertani munkával, a könyvtárépítéssel kapcsolatos beruházási program tervezetével és a székházbeli raktár- és munkahelyek állományvédelmet, jobb helykihasználást és kedvezőbb munkafeltételeket célzó átalakítási munkálataival foglalkozott. Az október 14-i ülés tárgya az új könyvtárépület homlokzati tervváltozatainak megvitatása és a Bizottság állásfoglalásának kialakítása volt.

A Bizottság üléseink beható megvitatás után hozott h a t á r o z a t o k alapján egyhangu elfogadásra, illetőleg tudomásulvételre került a tervező mérnökök beszámolója, a közgyűlési melléklet-tervezet, a Könyvtár 1965. évi beszámoló jelentése, 1966 évi munka- és kiadványterve, továbbá a hálózati-módszertani munkáról, a beruházási program készítéséről és a székházbeli átalakításokról szóló beszámoló. Ugyancsak egyhangu állásfoglalás történt a homlokzati tervváltozat kiválasztása és az erre vonatkozóan az

MTA Elnökségének teendő előterjesztés tekintetében. Az ülések folyamán - többek között - Xerox-készülék beszerzésének, valamint az akadémiai könyvtári hálózat egyes intézeti könyvtáraitban még hiányzó főhivatású könyvtáros foglalkoztatásának szorgalmazása tekintetében történt még állásfoglalás.

A Bizottság ülései közötti időszakokban a Bizottság Elnöke a könyvtárvezetéssel esetenként tartott megbeszélések és konzultációk alkalmával látta el a felügyeleti tevékenységet.

Az MTA Revizori Osztálya által 1966 első felében tartott vizsgálat elsősorban az állományvédelem és anyaggazdálkodás kérdéseivel, valamint a nyilvántartások vezetésével foglalkozott. A vizsgálatról szóló jelentés - az állományvédelem ismert hiányosságainak ismételt megállapításán kívül - számottevő kifogást nem tartalmazott; számviteli, nyilvántartási és ügyviteli vonatkozásban hasznos utmutatással szolgált új vezetés alá került Gazdasági Osztályunk számára.

Az SzTK részéről is meg volt az évi szokásos ellenőrzés. A nyilvántartásokat rendben lévőknek találták. Minthogy hosszabb időn át ezen a téren semmiféle hiányosság nem merült fel - amit bizonyít, hogy a Könyvtár SzTK büntetést nem fizet - felkérték a Könyvtárat, hogy az ún. "Lajstromos" rendszerű bejelentésről térjen át a "Munkaviszony nyilvántartó lapok" vezetésére. Ez meg is történt 1966.VII.1.-ével.

2.3 A POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI SZERVEK MUNKÁJA

2.3.1 Pártszervezet

Az MTA Könyvtára MSzMP alapszervezete az 1966-os év folyamán politikai és ideológiai kérdések, a párt IX.kongresszusára való felkészülés, a pártvezetőség újraválasztásával járó feladatok mellett szakmai-ideológiai előadások szervezésével és rendezésével, az előttünk álló szakmai kérdések megvitatásában való részvétellel kapcsolódott a Könyvtár munkájához. Az 1966-os év végén a pártvezetőség a Szakszervezeti Bizottsággal karöltve az igazgatói alapból történő jutalmazás kérdésében tapasztalatcsere-látogatást tett három tudományos nagykönyvtárban (OSZK, OMKDK, Egyetemi Könyvtár), a szerzett tapasztalatokat az SZB-vel közösen megvitatta, és kialakította álláspontját. Ennek alapján a pártvezetőség és az SZB közös írásbeli javaslatot terjesztett az állami vezetés elé a jutalmazás módszerére vonatkozóan.

2.32 Szakszervezet

Szakszervezeti Bizottságunk 1966. folyamán tovább fokozta aktivitását. A munkamozgalmi feladatok terén társadalmi munkát hirdetett a disszertáció-duplumok feldolgozására. Sajnos, a kezdeményezés nem szélesedett ki eléggé, és 375 disszertáció feldolgozása után megakadt. A Pártszervezet vezetőségének kezdeményezésére és vele együtt széleskörű informálódás után Szakszervezeti Bizottságunk új jutalmazási javaslatot dolgozott ki, melyre az előbbieken már utaltunk.

A Pártszervezet vezetőségével közösen ideológiai oktatásként előadássorozatot indított az 1965-66 és 1966-67-es oktatási évre. A beszámolási időszakban ennek az oktatásnak keretében három előadás hangzott el (Szántó Lajos: A tudományszervezés problémái; Bartha Lajos: A pszichológiai kutatás helyzete hazánkban; Bakonyi Pál: A középiskolai oktatási reform.)

Több tanulmányi kirándulást szerveztünk, a leghosszabb, (Szombathely, Kőszeg, Fertő) - részben turistaut - során Szombathelyen meglátogattuk a megyei és a járási könyvtárat. Feldolgozó Osztályunk a gödöllői Agrárregyetermi Könyvtárat tekintette meg, Cserecsoportunk pedig a martonvásári akadémiai intézetet és könyvtárát látogatta meg.

Nyelvtanfolyamaink közül folyamatosan működött tovább az angol haladó társalgási nyelvkör.

Szakszervezetünk 1966-ban is szobát bérelt Balatonszabadiban a családos üdülés lehetőségének biztosítására. Szakszervezeti üdülésben 2 felnőtt, 3 gyermek, akadémiai és könyvtári üdültetésben 42 felnőtt és 7 gyermek részesült.

2.4 A KÖNYVTÁR KAPCSOLATAI

2.41 Akadémiai szervezetekkel

Könyvtárunk kapcsolatai Akadémiánk szerveivel és intézményeivel az előző évekhez hasonlóan jól alakultak. Új épületünk előkészítése során az Elnökség, pénzügyi gazdálkodásunk terén a Terv- és Pénzügyi Titkárság segítőkész támogatását élveztük. Az akadémiai intézetekkel hálózati munkánk eddigi kapcsolatait Levéltárunknak az intézetek felé irányuló tevékenysége gyarapította. Külföldi tanulmányutjaink és más külföldi kapcsolataink vonatkozásában az MTA Nemzetközi Kapcsolatok Osztályával működünk eredményesen közre. Az MTA Orientalisztikai Bizottsága Keleti Gyűjteményünk helyzetével, fejlesztésével foglalkozott; munkánkról alkotott ítélete rendkívül pozitív volt, és a további erőteljes fejlesztésre hívott fel. Az MTA Irodalomtudományi Bizottsága a Petőfi Irodalmi Múzeumban, az Országos Széchényi Könyvtárban és a könyvtárunkban folyó magyar irodalomtörténeti munkálatok távlati terveit vitatta meg. Annak illusztrálására pedig, hogy Akadémiánk milyen jelentőséget tulajdonít a Könyvtár fejlődésének, utaljunk arra, hogy a közgyűlési beszámoló melléklete tekintélyes összefoglalást közölt gyűjteményeink, szolgáltatásaink fejlődésének főbb eredményeiről.

2.42 Egyéb hazai szervezetekkel

Hazai relációink közül mindenekelőtt a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtárosztályával kialakult jó kapcsolatról kell megemlékeznünk. Az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács munkájában Könyvtárunk igazgatója mint elnökségi tag, több munkatársa, mint szakbizottsági tag működött közre. A különböző kulturális intézményekkel bővülő kapcsolataink sorából emeljük ki a Petőfi Irodalmi Múzeumot, melynek több kiállításához nyújtottunk szakmai segítséget, az Esztergomi Múzeumot, melynek kódex-miniatura kiállításához és az Iparművészeti Múzeumot, melynek Reneszánsz kötet-kiállításához nyújtottunk segítséget.

2.43 Külföldi kapcsolatok

Külföldi könyvtári, dokumentációs és más tudományos intézményekkel, szervezetekkel kialakult korábbi kapcsolataink tovább bővültek. Ez különböző szolgáltatásainkban (nemzetközi csere, könyvtárközi kölcsönzés), külföldi tanulmányutainkon, külföldi intézmények képviselőinek nálunk tett látogatásai során realizálódott.

Mielőtt ezekről beszámolnánk, említsük meg, hogy 1966. április 25-28. között a Művelődésügyi Minisztériummal és az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ-tal közös rendezésben Akadémiánkon tartottuk meg a FID C/3 Bizottság soron lévő ülését. Az OMKDK-val közös rendezésben két külföldi vendég előadását szerveztük meg: E. Garfield, a philadelphiai Assocation for Science Information igazgatója a "Science citation index" újszerű bibliográfiai eljárásáról és a tudományos tájékoztatás kérdéseiről, K. Hellström, a stockholmi Svéd Királyi Gépészeti Akadémia Könyvtára Tájékoztatási Osztályának vezetője a svéd dokumentáció helyzetéről és oktatásáról tartott előadást.

2.44 Kiküldetések, tanulmányutak

Külföldi kiküldetésben 1966. folyamán 24 munkatársunk, 225 napi időtartamban részesült. (A kiküldetések országok szerinti megoszlását ld. a 2.sz. táblázaton.) Ezekről a kiküldetésekről szűkebb célkitűzésük szerint az alábbi három csoportban számolunk be:

- a) nemzetközi konferenciákon való részvétel: Rózsa György, a Könyvtár igazgatója, Földi Tamás, az MTA Közgazdaságtudományi Intézet Könyvtárának vezetője és Nagy Lajos az Állam- és Jogtudományi Intézet Könyvtárának vezetője Csehszlovákiában vettek részt egy értekezleten, mely a FID C/3 14. ülésszakához a szocialista országok képviselőiteinek álláspontját volt hivatva koordinálni; Rózsa György, a Nemzetközi Társadalomtudományi Dokumentációs Bizottság (CIDSS) Bureau-ülésén vett részt Izraelben, Evian-les Bains-ben a CIDSS képviselőtében a Szociológiai Világkongresszuson a szociológiai dokumentáció kerek-asztal értekezletén, a CIDSS párizsi Bureau ülésén, Bad-Godesbergben pedig a FID C/3 ülészakán; Ecsedy Ildikó Dániában, a 18. Sinológiai Kongresszuson vett részt és tartott előadást; Tőkés László a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet 46. Bizottsága 1. sz. albizottsága párizsi ülésén vett részt;

- b) általános szakmai tanulmányutak: Rózsa György, Izraelben a Jewish University and National Library-t és a Rehovot-i Weizmann Intézet munkáját tanulmányozta, Görögországban az athéni Nemzeti Könyvtárat látogatta meg; az NSZK-ban a Deutscher Akademische Austauschdienst meghívására és szervezésében 13 könyvtárat és tudományos intézményt látogatott meg; Pétervári László Lipcsében a Tavaszi Vásáron reprográfiai és dokumentációs adatfeldolgozó rendszereket tanulmányozott; Kenéz Ernő és Durzsa Sándor Moszkvában és Leningrádban a szovjet nagykönyvtárak állománygyarapítási, feldolgozási és bibliográfiai- tájékoztató munkáját, ezeknek szervezését tanulmányozta; Tőkés László Párizsban több jelentős mikrofilmtárat és fotólaboratóriumot látogatott meg; Szentés Miklós az NDK-ban a különféle műanyagragasztók használatát és a drezdai Landesbibliothek restauráló műhelyének munkáját tanulmányozta;
- c) az új épülettel, ennek felszerelésével kapcsolatos tanulmányutak: Szemrédi József, Komlóssy Jenő (MTA KESZ), Czebe István (KÖZTI), Pálfi Pál (KÖZTI) Moszkvában és Krakkóban tanulmányozta több könyvtár munkaszervezetét, berendezését; Csapodi Csaba a lipcsei Deutsche Bücherei-ben Siemens-könyvszállító berendezést és egyéb technikai berendezéseket; Fodor Zoltán, Komlóssy Jenő és Czebe István Róma, Firenze, Milano könyvtárait tanulmányozta; Rózsa György az NSZK-beli tanulmányutja során új könyvtáráépületeket tekintett meg.

2.45 Külföldi látogatók

Külföldi kapcsolataink további fejlődését szolgálták azok a látogatások, melyeket különböző külföldi vendégek tettek nálunk részben kutatási, részben könyvtári tanulmányi programmal. (Ld. a 3.sz. mellékletet.)

2.5 GAZDÁLKODÁS, KÖLTSÉGVETÉS, DEVIZAGAZDÁLKODÁS

2.51 Költségvetés

A Könyvtár 1966. évi gazdálkodása a hitelkeretek rendeltetésszerű felhasználásával folyt. A költségvetési alapokmányban biztosított évi hitelkeret a kitűzött feladatok megoldására nem volt elegendő, ezért különböző póthitelek engedélyezését kértük. (Az előirányzatokat, a póthitelek mértékét és a felhasználást ld. a 4.sz. táblázaton.) A póthitel legnagyobb mértékű a 05 rovaton volt, amit többek közt az tett indokolttá, hogy a folyóiratelőfizetésre csupán 300.000.- Ft volt az előirányzat, míg az évi előfizetés 502.000.- Ft-ra rugott. Hasonlóképpen nagyobb póthitelre volt szükség (130.000.- Ft-ra) saját kiadványaink nyomdai előállítási költségeinek fedezésére is. A 08 rovatnak táblázatunkban közölt adatai az MTA Gazdasági Hivatala által nyújtott központi hitellel, 328.000.- Ft-tal módosultak. Erről a rovatról végeztettük el az építési felújítási munkákat, többek közt a Duna-parti új vasállványzatu raktár alatti földem megerősítést, ugyanítt a villanyvilágítás szerelését, a raktárhelyiségek földemrészének felújítását, munkahelyek átalakítását, új munkaszobák kiképzését stb.

2.52 Devizagazdálkodás

1966. folyamán 1,618.234 devizaforinttal gazdálkodtunk. A saját állományi, intézeti és egyéni rendelések közt a devizakeret megosztása az előző évek arányai szerint alakult: a saját állományra 25 %, a hálózatra 72 %, az egyéni igényekre pedig 3 % jutott.

A saját állományra fordított 409.206.- devizaforintból bizonyos belső átcsoportosítás után társadalomtudományi könyvekre 31.5 %-ot, természettudományi könyvekre 15.7 %-ot, orientalisztikai munkákra 5.3 %-ot, periodikákra pedig 47.4 %-ot fordítottunk. (A devizagazdálkodás tekintetében az intézeti könyvbeszerzés terén jelentkező problémákra vonatkozóan lásd jelentésünk Hálózati Központi feladatok c. fejezetét.)

2.53 Beruházás, fejlesztés

Az év folyamán közel másfélmillió forint értékű beruházást valósítottunk meg. Az akadémiai székház dunaparti részében az új vasállványzat építtetése kerekén 1 millió forintba került. Várbeli könyvraktárunkat is vasállványzat beépítésével fejlesztettük tovább 150.000.- Ft értékben. Katalógusszekrényeink számát 10 db-al gyarapítottuk. Fotólaboratóriumunk részére egy elektromos fotópapír-mosógépet, továbbá egy mikrofilmleolvasó készüléket és 3 db mikrofilm-tároló szekrényt szereztünk be. Irodagép-parkunkat 1 nagykocsis írógéppel és 2 táskairógéppel fejlesztettük.

2.54 Helyiségviszonyok

Az Akadémiai Levéltár régen vajudó helyiségproblémáját a székház III.emeletén egy nagyobb helyiség megosztásával oldottuk meg. A Duna-parti szárny külső traktusában a könyvállványok kitelepítésével az ediginél lényegesen kulturáltabb munkahelyeket sikerült kialakítani. A korábbi kb. 70 m² alapterületet az állványok lebontásával 100 m²-re bővítettük. Itt 16 munkatárs helyett 19 munkatárs elhelyezésére nyílt lehetőség, egyetlen összefüggő munkahelyre került Bibliográfiai és Dokumentációs Szolgálatunk, kedvezőbb elhelyezést nyert Folyóiratcsoportunk, s ugyanitt kapott helyet Feldolgozó Osztályunk is azoknak a munkatársaknak a számára, akik folyamatosan dolgoznak a katalógusokkal. A korábbi igazgatói előszoba rosszul kihasznált területét három részre osztottuk, s ezzel az igazgatósági apparátust, nemkülönben a gazdasági részleget is jobban el tudtuk helyezni. Földszinti ruhatárunkat a székház ruhatári szolgálatával hangoltuk egybe, így a ruhatári helyiségbe a katalógusteremből a földrajzi és a sorozati katalógusokat át tudtuk helyezni. Ez tette lehetővé, hogy betürendes és szakkatalógusunkat 8 új szekrény beállításával bővíthessük.

2.6 SZEMÉLYZET, MUNKAÜGY

2.61 Létszám, személyi változások

Két sajnálatos, könyvtárunk kollektíváját mélyen érintő haláleset történt 1966 folyamán. Néhány hónappal nyugalmába vonulása után, nyugdíjas munkatársként is foglalkoztatott volt gazdasági igazgatónk, Munkó Bélát érte hirtelen halál, majd másik régi és becsült munkatársunk, Hajagos László hunyt el ugyancsak váratlanul. Kegyelettel őrizzük mindkettőjük emlékét.

A foglalkoztatottak száma 1966.XII.31-én: 99 főfoglalkozásu munkatárs. A személyi állomány változását Barabás Ignác, Bánlaki Éva, Horváth István, Juhász László, Jusztus Éva, Kamarás István, Kenézi Klára, Schárli Ferenc, Szegedy Maszák Mihályné, Szegedi Illés (portás) új kinevezése, illetve alkalmaztatása, Baranyai Ferencné (portás, nyugdíjazva), Fekete Györgyné (hosszabb ideig tartó fizetés nélküli szabadság), Lakos Katalin (szerződése lejárt), Munkó Béla (nyugdíjazás), Petz Margit (nyugdíjazás), Szabó Mária (nyugdíjazás), Szlomoneczky Sándor (portás, áthelyezés) kilépése és Hajagos László elhalálozása jelentette.

2.62 Besorolás, bérezés

Az 1965.dec.31-én alkalmazásban állt munkatársak besorolása Fekete Györgyné (főkönyvtárosból tudományos munkatárs), Fülöp Gézané (tudományos munkatársból tudományos főmunkatárs), Pellérdy Gábor (kíségítő II-ből, könyvtáros II), Simon Mária (tudományos munkatársból könyvtári csoportvezető), Scher Tiborné (tudományos munkatársból tudományos főmunkatárs), Szelei László (levéltári csoportvezetőből levéltári osztályvezetőhelyettes), Szenrédi József (könyvtári csoportvezetőből gazdasági igazgató), Uray Gézané (tudományos munkatársból tudományos főmunkatárs), Székely Dániel (tudományos munkatársból tudományos főmunkatárs és megbízott osztályvezető), Vitályos László (könyvtári csoportvezetőből osztályvezető helyettes), Veres Károlyné (könyvtáros I-ből főkönyvtáros) esetében változott.

1965.XII.31-én az alaphér 1 főre eső engedélyezett átlaga 2146.- Ft volt, 1966.XII.31-én pedig 2150.- Ft. A beszámolási időszak végén, 1966.XII.31-én az 1 főre eső beralap 2412.- Ft. Illetményemelésben 37-n részesültek, 4530.- Ft összértékben.

2.63 Kitüntetés, jutalmazás

Az év folyamán Könyvtárunk igazgatója, Rózsa György a Munka Érdemrend kormánykitüntetésben részesült. Szocialista Kulturáért kitüntető jelvényt Szentgyörgyi Mária és Rejtő István kapott. Elnöki jutalomban Szenrédi József és Szelei László, igazgatóm pénzjutalomban 1966 folyamán 45 fő 28.000.- Ft értékben, jubileumi jutalomban 1 munkatárs (Jóni Lajos) részesült.

2.64 Segély, előleg

1966. évi igazgatói segélykeretünket, 6000.- Ft-t 15 munkatárs segélyezésére fordítottuk. 13 munkatárs részére folyósítottunk fizetési előleget 12.900.- Ft összegben.

2.65 Tudományos fokozat, végzettség

A tudományos fokozattal bíró munkatársak (kandidátusok) száma 1966-ban az 1965. évi 3 főről 4 főre emelkedett. Az egyetemet végzettek száma 5 fővel több, mint 1965-ben. Jelenleg főfoglalkozású dolgozóink 59.5 %-a felsőfoku végzettségű.

Középfoku könyvtáros tanfolyamot 1 szerződéses alkalmazott végzett, 1 főfoglalkozású munkatársunk jár ugyane tanfolyamra. Egyetemi képzésben, illetve továbbképzésben 7 munkatársunk vett részt. (A képzettségi helyzet áttekintését ld. a 9.sz. táblázatban.)

2.66 Munkatervbe iktatott és munkaterven kívüli egyéni tudományos munka

Munkatársainknak 1966 folyamán is lehetőséget biztosítottunk arra, hogy a Könyvtár feladatkörébe vágó kutatási tervükön munkatervbe illesztett munkaidőkedvezményrel, egyéb témákon pedig az illetékes szak fórumok ajánlása alapján munkaterven kívüli munkaidőkedvezményrel dolgozhassanak. Ilyen kedvezményben 23 munkatársunk részesült. Témájukat részletes munkaterv alapján kutatták, és a végzett munkáról hasonló részletességgel be is számoltak. Eredményeiket a Munkatársak tudományos publikációi és a Munkatársaink közreműködése stb. című összeállítások mutatják. (10. és 11. sz. jegyzék.)

3 A KÖNYVTÁRI MUNKA ÁGAI

3.1 ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS

Könyvtárunk állományát 1966 folyamán a gyarapító munka 36.605 tétellel növelte, ami az évi gyarapítási terv 121 %-os teljesítésének felel meg. Tekintélyes volt az év folyamán kiajánlott duplumok, főként a profilidegen periodikák száma, összesen 4.141 egység. A teljes gyarapodásból ezt az utóbbi tételt leszámítva, állományunk 1966.XII.31-én 1,129.068. (Ld.14.sz.táblázat). A bruttó gyarapodás alig tér el az előző évek eredményeitől.

A gyarapodás dokumentumfajták szerint megközelítőleg a tervezett arányoknak megfelelően oszlott meg, némi lemaradás csak a mikrofilmek beszerzésében mutatkozik. A gyarapodás - forrásait tekintve - ugyancsak megfelel a tervezett arányoknak. Szembetűnő eltérést ettől a Kézirattár gyarapodása mutat: itt a tervezett ajándékovat elmaradt tételeinek majdnem kétszeresét tártuk fel a használat számára saját limbusunkból.

A gyarapodás forrásait tekintve elsősorban a könyvek terén feltűnő a hazai kötelespéldány növekedése, ezzel párhuzamosan az eredet földrajzi megoszlásában is növekszik a tervhez képest a hazai megjelenésű könyvek és folyóiratok aránya.

Örvendetes tény a könyv- és periodikaállomány fejlesztése szempontjából a szakok szerinti megoszlás stabilitása, amit táblázatunkban az idei és az előző évi arányok nagymérvű egyezése mutat. (L. 17.sz.táblázat). Ebben a nozzanatban a gyűjtőkori szabályzat és az azt kiegészítő gyűjtőkori megállapodások jótékony hatása érvényesül.

Állománygyarapítási munkánkat dicséri számos tudományos olvasónk elismerő véleménye, amely szerint a gyűjtőkori tudományszakok modern anyagát megfelelő mértékben és kellő gyorsasággal szerezzük be. Erre enged következtetni az a tapasztalatunk is, hogy az érintett olvasóktól kapott dezideráta-jegyzékeken szereplő címek nagyobb része rendelés alatt áll, vagy időközben meg is érkezett.

A pozitív összkép mellett állománygyarapításunk néhány súlyos hiányosságot is mutat. Így a modern könyvszerzés vonatkozásában a népi demokratikus könyvtermés nem akadémiai eredetű részét csak hiányosan tudtuk gyűjteni. Ennek az elmaradásnak fő oka beszerzési keretünk elégtelensége. 1966. évi keretünk ugyanis alig volt valamivel nagyobb, mint a devizakeretnek megfelelő forintösszeg (214.000 df. és 629.000 folyóforint). A rendelkezésünkre álló, kb. 50.000.- Ft összegű szabadkeretet az őrzött példányok, a hazai piacon vásárolt könyvek és részben a Kultúránál, a korábbi években megrendelt és folytatólagosan szállított (tehát a f. évi devizakeretet nem terhelő) többkötetes művek kifizetésére kellett fordítanunk. Így 1966-ban a népi demokratikus nem-akadémiai könyvtermést az Országos Széchényi Könyvtár csereanyagából vettük át, amit saját gyűjteménye javára már szelektált. A szükséges anyagiak hiánya ellenére e könyvkategória bibliográfiai áttekintését ebben az évben is elvégeztük.

Hasonlóképpen megoldatlan problémánk a könyv-reprintek kérdése is. Ez azért fontos számunkra, mert könyvtárunk a két háború között külföldi irodalommal egyáltalán nem, vagy csak alig gyarapodott. Ahhoz, hogy bizonyos szakterületeken elláthassuk alapkönyvtári funkcióinkat, nélkülözhetetlenek az 1914-1949 közt megjelent és reprintben jelenleg kapható szöveg- és forráskiadványok, reference-munkák, nagy monográfiák. Sajnos, ezeket az átlagosnál drágább kiadványokat csak ritkán tudjuk megvásárolni, holott konkrét igények merültek fel egyes művekre, akadémiai intézetek részéről is.

Periodika-állományunk gyarapítását illetően a költségvetési keretet, pontosabban a devizakeretet a folyóiratok árának emelkedése, valamint az illetékes kereskedelmi szervek működése és elszámolási rendszere tette problematikuská. A Kultúra és a Posta Hírlapiroda részéről szívélyes segítőszándékkal találkoztunk ugyan, de e szervek működése még mindig igen körülményes, a terhelések nagy százaléka téves vagy kérdéses, ellenőrzésük és reklamálásuk súlyos terhet rótt ránk. Az év folyamán két alkalommal végeztük el az előfizetett periodikák beérkezésének teljes revízióját és a hiányok reklamálását. A profilidegen periodika-anyag kiajánlása az elmúlt évekhez képest nagymértékben megnövekedett. Eredményesnek bizonyult a folyóiratsorozatok kiegészítésére irányuló erőfeszítésünk is, régi hiányokból 648 kötetet tudtunk pótolni.

Keleti Gyűjteményünk 1966. évi új szerzeményei közül kiemelkedik Pope: A survey of Persian art from prehistoric times to the present, című 6 kötetes munkája, melyhez antiquar vásárlás útján jutottunk hozzá. Az év folyamán ugyane gyűjteményünk 1 ojrát és 1 kínai kéziratral, valamint 5 mandzsu fanyomatos munkával gyarapodott.

Kéziratgyűjteményünk gyarapítására 1966 folyamán is csak az előző évben már csökkentett beszerzési keret állt rendelkezésünkre. Ezért sok értékes anyag megszerzéséről le kellett mondanunk, nem tudtuk lebonyolítani a Hatvány-hagyaték átvételét, hosszabb idő óta kifizetetlenül áll sok értékes, beszállított kézirat anyag. Ilyen körülmények között nem folytathattuk azt a korábbi fontos kezdeményezést sem, hogy aktív szerzeményezéssel igyekezzük a tudományos kutatás számára megmenteni az elkallódás veszélyének kitett tudós-hagyatékokat. 1966 folyamán a következő jelentősebb kéziratári szerzeményekről számolhatunk be: Ady Csinszka-hagyaték, Szentgyörgyi Albert levelei, Babits Mihály levelei és autográf verskéziratai, Ilosvay Lajos hagyatékának befejező része, Horváth Tibor Antal hagyatékának befejező része, Kubinyi Ferenc levelezése, a Korányi-hagyaték kiegészítése.

A Régi Könyvek Gyűjteményének gyarapodása 1966 folyamán nem volt jelentős. Vásárlás útján antiqua gyűjteményünk száma 3 darabbal, régi magyar gyűjteményünk 1 darabbal gyarapodott. A régi töredékek közül sikerült 1 értékes darabot meghatározni, amivel a régi magyar gyűjtemény gyarapodott, mégpedig Molnár Gergely Elementa grammaticae Latinae c. műve eddig ismeretlen legkorábbi kiadásának egy részletével.

Mikrofilmtárunk gyarapodásából kiemelkedik az esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár 123 kódexének mikrofilmje, a Sárospatakon őrzött kézirat kottás énekeskönyvek mikrofilmjei, a lengyel Wydomosci Literackie c. irodalmi folyóirat 1924-1939. évfolyamai, a párizsi Bibliothèque Nationale-ból érkezett Corvinák mikrofilmjei.

3.2 RAKTÁROZÁS, ÁLLOMÁNYVÉDELEM, KÖNYVKÖTÉSZET

3.2.1 Raktározás

Mint erre bevezetőnkben már utaltunk, 1966 folyamán jelentős mértékben előbbre jutottunk rendkívül rossz raktározási helyzetünk megjavítása terén. A Duna-parti raktár százéves, elavult, 4.5 m magas faállványait a belső oldalon teljesen, a külső oldalon felerészben lebontottuk, s a belső oldalt teljesen, a külsőt pedig az utolsó ablak mélységében kétszintes vasállvánnyal rendeztük be. Ezeken az új vasállványokon 3.400 fm férőhelyet nyertünk, ami lehetővé tette, hogy a korábbival szemben megközelítőleg 50 %-os helymegtakarítást érjünk el (a teljes alapterületet elfoglaló faállványokon, nagyrészt dupla sorokban, 3000 fm. könyv állt). A Duna-parti oldal fapenelekkel elválasztott, zártterű munkahelyekké alakult át, a belső oldal vasraktári része pedig acélhálókkal, ajtókkal felszerelve teljesen zárttá vált. A raktár elválasztása a munkahelyektől és az idegenek számára is hozzáférhető közlekedő folyosótól ilyen módon - az udvari raktár kivételével - megtörtént. A belső raktári áttelepítés, amit az átépítés üteméhez igazodva hajtottunk végre, a többszörös átrakással valójában 5.000 pfm. megmozgatását jelentette.

A belső raktári munkákkal egyidejűleg igen nagyarányú külső raktározási feladatokat is meg kellett oldani. A KESZ a korábban megvásárolt rákoshegyi zsinagógát tartaroztatta ki, és adta a Könyvtárnak raktározási célra. Ennek az épületnek alapterülete 140 m², karzatának területe 100 m². Ezt az új raktárat a főépületből kikerült nagy faállványokkal, illetőleg a Várban felszabadult faállványokkal rendeztük be. Ide szállítottuk ki azt az állományrészt, mely 10 régi szakcsoport könyveiből áll, s amit helyhiány miatt eddig nagyon alkalmatlan módon, ömlesztve tároltunk. Elhelyezését és rendezését az állványokon megkezdtük. Ugyancsak ide került a Nemzeti Káoszínó könyvtárának anyaga is, ezt azonban csak részben tudtuk hozzáférhető módon polcokra helyezni, mert állományba vett, katalogizált saját anyagunk elhelyezését természetesen előnyben részesítettük.

Az előzőkön kívül a Várban is nagyarányú raktári átcsoportosítást kellett végrehajtanunk. Ki kellett költöznünk az ideiglenesen kapott helyiségekből; az épület-tömbön belül most a harmadik helyre költöztünk át, ide is

csak átmeneti jelleggel, mert jelenlegi helyünk az akadémiai társadalomtudományi intézetek központi raktára lesz. Ezeknek a költözési munkáknak jellemzésére hadd mondjuk el, hogy a Várbeli építészeti felújítás, átalakítás és a beállványozás 1966 januárjában lett kész; az átköltözést a még teljesen el sem készült raktárba -10°-os hidegben, hőesésben kellett végrehajtanunk. A ki nem száradt falak, a födémekben alkalmazott anyag nedvkibocsátó hatása, a szellőzés megoldatlansága miatt itt októberben nagyfoku penészesedés indult meg. Ezt a folyamatot az állandóan magas hőmérséklet és a nyithatatlan ablakok kifeszítésével elért szellőztetés megállította. A vári helyiségekben elhelyezett állományrészek megmozgatását az év utolsó negyedében a rákoshegyi raktár betelepítésével koordináltuk, s ezzel a Várban a leendő intézeti központi raktár átmeneti betelepítését teljesen be is fejeztük.

Ezeknek a munkálatoknak az eredményeként könyvtárunk állományából ma már csak három régi szak nem férhető hozzá: a Magyar Irodalom egy része, a Régészet és az Iskolakönyvek szakcsoportja. A raktári rendezés arányaira jellemző néhány fontos adat: teljes könyvállományunknak majd 3/4 részét meg kellett mozditani, kb. 9.000 pm-t, azaz 400.000 kötetet. Ebből 1300 pm-t, azaz 50.000 kötetet, a mintegy 20 km távolságban lévő raktárba kellett áttelepíteni.

Eredményes munka folyt 1966 folyamán periodika-állományunk raktári rendezése terén is. A Várban elkészült új vasraktárba költöztettük át a mozi helyiségéből a folyóiratokat, majd ugyanide a korábban pinceraktárban elhelyezett anyagot. Férőhelyhiány miatt arra kényszerültünk, hogy a főépületben II. emeleti vasraktárunk teljes állományát átrendezzük. Ennek során hozzávetőlegesen 3000 pm folyóiratot mozgattunk meg. Az akció azt eredményezte, hogy megszüntethettük a kettős polcokat, és további 2 évre biztosítottunk helyet az ott elhelyezett tételek gyarapodásának. Átrendezésre került sor a folyóirat-olvasóhoz kapcsolódó raktárhelyiségekben is. Ezekben a raktárrészekben volt a legnagyobb a zsufoltság, a legégetőbb a helyhiány. A korábban kiürített pinceraktár felhasználásával itt is sikerült helyet nyerni, sajnos nem eléggé megnyugtató mértékben. Sikerült bizonyos sorozatok helyét 2 évre biztosítani, de van olyan anyag is, többek közt éppen az új szerzemények, melynek elhelyezése csak 1967. első feléig lehetséges. Megjegyzendő, hogy a folyóiratok átrakása együtt járt a megközelítőleg teljes rak-

tárrevízióval és az állomány portalanításával is. Nem sikerült az Akadémiai Levéltár raktározási problémáit megoldanunk, a kilátásba helyezett raktári helyiséget nem kaptuk meg.

3.22 Állományvédelem

Állományvédelmi feladataink közt számolhatunk be arról, hogy Kézirattárunk számára dobozok és védőtékák készültek. Sajnos, a rendelkezésre álló csekély restaurálási keretből (25.000.- Ft) kéziratok konzerváltatásával ebben az évben nem tudtunk foglalkozni, pedig igen sok levelezési anyagban sürgős szükség lenne rá. Indokoltnak látszana ezért, hogy a konzerválás keretét a régi szintre (50.000.- Ft) állítsuk vissza. Régi könyveink gyűjteményében 99 kötet restaurálása történt meg. Az állományvédelmi mikrofilmezés terén a tervezettnél kevesebb felvétel készült el. Ennek oka a mikrofilmezésre kerülő anyag rendszertelen érkezése és elégtelensége.

3.23 Könyvkötészet

Könyvkötészetünk 1966. évi tervteljesítése a könyvtári kötések rovasára módosult. (Ld. a 13.sz.táblázatot.) A kötetelési tervet csak 91 %-ban teljesítettük, ezzel szemben rendkívüli mértékben megnőtt az Akadémia különböző szervei számára végzett kötészetű munkák mennyisége. Kötészetünk saját használatunkra is sok jelentős és munkaigényes mellék-munkát végzett el, nagyszámu dobozt, nappát, választólapot készített, aranyozta a teljes disszertáció-anyagot.

3.3 FELDOLGOZÁS

Feldolgozó munkánk valamennyi dokumentumfajtát tekintve véve 1966. évi tervét 109 %-ra teljesítette. Ezen belül némi egyenetlenség, illetve lemaradás mutatkozik azokon a területeken, ahol a munka volumene a beérkezés mennyiségétől és ütemétől függ. (Új folyóiratok, mikrofilm.)

A modern könyvek feldolgozásában az elvégzett mennyiség pontosan megfelel a tervezettnak. A feldolgozás egyenletességét bizonyos munkaerő-kiesések és a sokszorosításban jelentkező nehézségek hátrányosan befolyásolták, olyannyira,

hogy az év közepén a tervszáého képest kb. 900 tétéles lemaradás keletkezett. Ormígleíróink sem mennyiségileg, sem minőségileg nem tudták elérni azt a szintet, amit korábban tartani tudtunk. Az év második felére eső többletmunkával sokszorosító apparátusunk csak nehezen tudott megbirkózni. Az év végére a munkaerő némi erősítésével elértük, hogy a jelzett lemaradást sikerült behozni.

A tervezett ütemben folyt a betürendes katalógusok (főkatalógus és sorozati katalógus) revíziója. A tervhez képest csekély lemaradás van a javított tételek számában, de ennek oka ismét csak az, hogy a sokszorosítás több anyaggal nem tudott megbirkózni. Jegyezzük meg azt is, hogy ez a katalógus-korrekció az előző évek gyakorlatával szemben nagyobb ökonómiával folyt, azaz csak a valóban zavaró, súlyos hibákat korrigáltuk, a lényegtelenek javításától eltekintettünk. Szakkatalógusunkban is folyt revíziós munka a folyamatos szerkesztési munkákon kívül, tovább bővítettük a szakkatalógus betürendes mutatóját. Az ETO-módosításokat elfogadásuk és közzétételük után általában azonnal alkalmaztuk, de a retrospektív javításra, teljes átalakításra csak néhány területen, inkább kísérleti jelleggel került sor. Más nagykönyvtárakhoz hasonlóan ebben a vonatkozásban mi is megoldatlan probléma előtt állunk. A szakkatalógus teljes azsurban tartásához egy revíziós csoportot kellene valójában létrehozunk, erre azonban nincs lehetőség.

A feldolgozó munka keretében a sokszorosított cédulák összmennyiségét tekintve, a tervhez képest szembetűnő lemaradás van. Ez azonban csak azt jelenti, hogy bizonyos mellékmunkák maradtak el, a katalóguscédulák a főkatalógusok számára időben és rendben elkészültek. Jegyezzük meg, hogy a betürendes katalógusokba történő besorolások száma azért csökkent, mert az év folyamán megszüntettünk néhány feleslegesnek ítélt besorolást (pl. a nem szépirodalmi fordítók már nem kapnak cédulát).

Sokszorosító apparátusunk szűk keresztmetszete miatt sajnos ebben az évben sem tudtuk a mikrofilmgyarapodás felvételeinek folyamatos ormigozását és lehuzását elvégezni, de lemaradás mutatkozott az antiqua-könyvek feldolgozásának sokszorosításában is.

A könyvtárunkba érkező periodika-anyag feldolgozása rendszeresen folyt, valamennyi új tételről elkészültek a címfelvételek, folytattuk a lyukkártya-szakkatalógus tovább építését. Nagyobb arányú munkaerő-kiesés miatt mégis lemaradás keletkezett a részcímes periodikák feldolgozásában, az évkönyvek címfelvételében és szakozásában, az egyes folyóirat-címek retrospektív leíró feldolgozásában.

A kurrens periodika-állomány folyamatos feldolgozása eredményeként elkészült periodikajegyzékünk 2. supplementuma. A 261 lap terjedelmű jegyzék nyomdai előmunkálatai teljesen befejeződtek, megjelenése 1967 elejéresedékes.

Kézirattári feldolgozó munkánk keretében fontos, újonnan szerzett (Korányi Frigyes és Sándor, Schulek Ágost, Hodinka Antal, Ady Csinszky, Horváth Tibor Antal, Tóth Zoltán, Föglein Antal, Marczali Henrik levelezése, stb.) és számos régi feldolgozatlan anyagunkat rendeztük, katalogizáltuk (Hirschler Ignác, Csengery Gusztáv, Károlyi Árpád, Ghyczy Kálmán, Teleki József kézíratai, Bruckner-hagyaték.) A régi akadémiai levéltár anyagából rendeztük a "Palota és bérház-építési iratok"-at, elkészült a Történettudományi Bizottság iratainak betűrendes mutatója. Átrendeztük, beszámoltuk és rekatalogizáltuk az egész Ady-gyűjteményt, megkezdtük az Akadémiai Könyvtár régi iratainak rendezését.

A kézirattári feldolgozó munka eredményeként ebben az évben elkészült a kandidátusi és doktori disszertációk katalógusának 3. kötete. Megjelent továbbá kézirattári katalógus-sorozatunk első két füzeté Balázs Béla és Zalka Máté nálunk őrzött hagyatékáról. (Az első kézírata még 1965-ben elkészült, a másodiké a beszámolási időszakban.)

A Régi Könyvek Gyűjteménye folytatta az antiqua-anyag katalogizálását, folytatódott a régi magyar gyűjteményben a Ráth II. gyűjtemény katalogizálása. A feldolgozatlan KEO anyagból főleg külföldi régi könyvek feldolgozását végeztük el.

3.4 OLVASÓSZOLGÁLAT

Olvasószolgálatunk 1966. évi eredményeiben természetesen tükröződik az a tény, hogy a Duna-parti raktár átépítése kapcsán központi könyvolvasónkat 38 napon át zárva kellett tartanunk. Jóllehet ebben az időben is állandó kölcsönzési ügyeletet szerveztünk, s igyekeztünk olvasóinkat a nyit-

vatartott olvasótermek felé irányítani, olvasószolgálati munkánk a szolgáltatási alkalmak és az állományhasználat átlagát tekintve az évi tervezettnél csak 87 %-t érte el. Ez természetesen nem jelenti olvasóink körének szűkülését, hiszen a beiratkozott olvasók száma megfelel az előírázatnak. (I., 21.sz. táblázat.)

3.41 Olvasóforgalom, használat

Ha már most az olvasóforgalom eredményeit illusztráló táblázatokat szemügyrevesszük (1., 22. és 23.sz. táblázatok), azt tapasztaljuk, hogy a szolgáltatási alkalmak száma a tervezettnél kb. 100 %-a, míg az állomány használata csupán 75 %-a a tervnek. A 22.sz. tábla adatai mutatják, hogy a szolgáltatási alkalmak tekintetében a modern könyv és periodika helybenolvasási aránya mennyire marad el a tervezettől, viszont jelentős mértékben nőtt ugyane dokumentumfajták kölcsönzése. Míg csökkent a helybenolvasás a modern könyv és periodika vonatkozásában, nőtt a kéziratolvasásban, a keleti olvasásban és a mikrofilm-olvasásban. Ezek az aránybeli eltolódások mutatják, hogyan igyekeztünk a nagyolvasó zárása idején is biztosítani állományunk használatát akár a helyszínen, akár kölcsönzés formájában.

A többéves átlag körül mozog, de némileg csökkenő tendenciát mutat az állományhasználat intenzitásának indexe: 4.3 használt egység jut egy szolgáltatási alkalomra. A szolgáltatási alkalmak a munkaterv szerint a helybenolvasás és a kölcsönzés közt 75:25 %-os arányban oszlottak volna meg, ez az arány 61.6:38.4-re módosult. Az állomány használatából a kölcsönzés 10 %-kal részesedett, szemben a tervezett 6.8 %-kal. Az állomány használatában a gyűjteményrészek a következő arány szerint részesedtek: modern könyv 33.5 %, periodika 28.5 %, kézirat és régi könyv 29 %, keleti gyűjtemény 8.5 %, mikrofilmgyűjtemény 0.5 %. Ez a megoszlás az előző évi eredményekkel szemben a modern könyvek rovására, a periodikák és a kéziratok, régi könyvek javára mutat átmeneti eltolódást.

Olvasóink foglalkozás szerinti megoszlása egészében véve állandóságot mutat az előző évi átlagokhoz viszonyítva, öröndetes viszont, hogy nőtt a tudományos fokozattal rendelkező és aspiráns olvasóink aránya. (L. 24.sz. táblázat.) Ebben annak is bizonyára része van, hogy a TMB-től

kapott címekre 1966-ban is megküldtük^a könyvtárunk használatát propagáló körleveleket.

A könyvtárközi kölcsönzés a tárgyévben jelentős mértékben fejlődött, kölcsönadási tervünket 53 %-kal teljesítettük túl.

3.42 Mikrofilm- és fotomásolat-szolgáltatások

Mint a vonatkozó táblázat mutatja (25.sz.), az elkészített felvételek száma a tervhez képest 19.7 %-kal csökkent, de csökkent a mikrokártyák, lemezek, síkfilmek, stb. előállításának üteme is. Ezeket a lemaradásokat munkaerőkiesések, nyersanyaghiány, a mikrofilmezésre kerülő anyag rendszertelen érkezése és elégtelensége eredményezte. A mikrokártya-felvételek jelentős lemaradásának oka az volt, hogy 1966-ban nem készült mikrokártya-kiadványunk. A mikrokártya-másolatok száma viszont azért multa jelentősen felül a tervezettet, mert egy, az előző évben felvett mikrokártya-kiadvány sokszorosítása is 1966-ra huzódott át.

3.5 TÁJÉKOZTATÁS, BIBLIOGRÁFIA, DOKUMENTÁCIÓ

3.51 Tájékoztatás

Ha szemügyre vesszük azt a táblázatot, mely valamennyi gyűjteményünk szóbeli és írásbeli tájékoztatását összefoglalja (26.sz.), látható, hogy az írásbeli és szóbeli tájékoztatások aránya 1.9:98.1 %. Ez az arány, melyben az írásbeli tájékoztatások száma könyvtárunk jellegének megfelelően meglehetősen alacsony, évek óta állandó, s állandó a tájékoztatási szolgáltatások könyvtári szervezetünkön belüli megoszlása is. Erdemes azonban arra felfigyelni, hogy a szóbeli tájékoztatások aránya az olvasási és kölcsönzési alkalmakhoz 1:5, azaz minden ötödik látogatásra egy szóbeli tájékoztatás jut. Ez tájékoztató munkánk nagyfoku személyességről árulkodik, a könyvtárunkat használó olvasók jelentős mértékben támaszkodnak könyvtárosaink élő segítségére is.

A tudományos tájékoztató munka keretében tegyük említést két nagyobb szabású kiállításról is, amit Akadémiánk székházában rendeztünk, úgymint a Zalka-kiállításról

és a Korányi-kiállításról.

3.52 Dokumentációs és Bibliográfiai Szolgálat

Dokumentációs és Bibliográfiai Szolgálatunk általános tematikájú tájékoztatásaiban egyre nagyobb súllyal jelentkezik a tudományszervezés, (a 47 írásos összeállításból 33 a tudományszervezés területére vonatkozik.)

Tudományszervezési dokumentációs munkánk egyenletes növekedést mutat. Kielégítő mértékben lépést tud tartani a szakirodalom növekedésével, ezt a nyilvántartásba vett tételek számának közel 25 %-os emelkedése bizonyítja. A kisebb referátumok számának viszonylagos stabilitása (terv 600, tény 618) azt mutatja, hogy igen erős szelekcióval dolgoznak. Mégis eredményesen teljesítették a referáló tevékenység összterjedelmét, a tervezett 70 ivvel szemben 78.6 ivet produkáltak. Ez a 78.6 szerzői iv a Tájékoztató 61.7 szerzői ivben megjelent évfolyamához, annak is szoros értelmében vett kb. 45 ivnyi referáló rovataihoz bő választékot adott. Tekintélyesen emelkedett 1966 folyamán a belső munkatársak által végzett referáló munka is: a tervezett 30 ivet 12.1 ivvel, azaz kb. 40 %-kal teljesítettük túl. A belső munkatársak által készített szemleanyagok terjedelme a tervezett 5 ivnek majdnem a háromszorosa lett, ami arról árulkodik, hogy a Dokumentációs és Bibliográfiai Szolgálat munkatársai a tudományszervezési irodalomban egyre jobban elmélyülnek, egyre inkább képesek ennek az irodalomnak szakszerű áttekintésére.

Jó ütemben folyt az akadémikusok munkásságának évenkénti összegyűjtése is. Egészítsük ki a táblázatban (26.sz.) közölt tényt számot azzal, hogy ezt az anyagot az akadémikusok 345 új címmel kiegészítve küldték vissza.

Ez évi beszámolónkból az előzőkhöz képest hiányzik az UNESCO társadalomtudományi bibliográfiái számára szokásos adatszolgáltatás. Ennek oka az, hogy 1966-ban az illetékes intézetek közvetlenül küldik meg bibliográfiai adatszolgáltatásukat a Nemzetközi Társadalomtudományi Dokumentációs Bizottságnak.

3.53 Tudományos kiadványtevékenységünk

1966 elejére az MTA KESZ sokszorosító üzeme több vonatkozásban megoldotta a kiadványaink megjelentetésével kapcsolatos technikai problémákat. Így többek között sikerült elérnünk azt, hogy az év folyamán megjelent a Tudományszervezési Tájékoztató teljes évfolyama. Ez a korábbi évek megjelentetési nehézségeivel, késésével szemben igen komoly eredmény volt. Lehetővé vált így az is, hogy a Főtitkár rendelkezése alapján ez a kiadványunk az ingyenes terjesztésről az előfizetési terjesztés rendszerére térjen át. A folyóirat bizományi terjesztését az Akadémiai Kiadó vette át, széleskörű propagandát szervezett, melyhez természetesen a Könyvtár adta a megfelelő eszmei támogatást. Az év utolsó negyedében összesen 550 előfizetője volt a Tudományszervezési Tájékoztatónak. A nemzetközi kiadványcsere keretében külföldre 67 példányt küldünk. Az előfizetők jegyzéke azt mutatja, hogy kiadványunk számos olyan helyre is eljutott, ahová eddig nem találta meg az utat. Sajnos ennek az ellenkezője is igaz: sok olyan régebbi címünk mulasztotta el az előfizetést, kiknek munkájához a kiadványra feltehetően szüksége volna.

A KESZ az év végére indította be sorszedő gépének üzemeltetését, mellyel ugyan minőségileg kifogástalan kiadványokat tud előállítani, azonban csak igen magas áron. Mivel ezek az árak anyagi lehetőségeink keretét túllépik, 1967 évben másutt kell nyomdai kapacitást biztosítanunk.

Kiadványtervünket a nyomdai problémák, köztük a KESZ magas előállítási árai miatt a jelentős póthitel ellenére sem tudtuk teljesíteni /l. 25.sz.táblázat/.

Az év folyamán elkészült a Magyar Akadémikusok Névmutatója c. kiadványunk. A kinyomott kötetben maradt súlyos hibák és hiányosságok miatt terjesztését vissza kellett tartanunk. E hiányosságok pótlása rövidesen megtörténik, és az egyébként hasznos munka hozzáférhető lesz. Az említett hibák miatt az Akadémia Főtitkára ezügyben elrendelte a felelősségrevonást, amit a Könyvtár igazgatója le is folytatott, s a mulasztókkal szemben megfelelő módon eljárta. Ez a sajnálatos esemény és más kiadványainkkal kapcsolatos korábbi tapasztalatok is azt mutatják, hogy kiadványaink szerkesztésére a jövőben nagyobb súlyt kell helyeznünk.

3.6 AKADEMIAI FELADATOK

3.61 Nemzetközi kiadványcsere

Beszámolónk állománygyarapítási része tartalmazza azokat az adatokat, melyek nemzetközi cserénknek saját állományunk fejlesztésére irányuló munkáját jellemzik. Alábbiakban akadémiai funkcióként ellátott kiadványcserénk főbb eredményeiről adunk számot.

Költségvetési keretünk a csere céltudatos fejlesztését nem tette lehetővé. Ennek következtében a fejlesztés csak a külföldről érkező kezdeményezések megválaszolására szorítkozott, és azokat a lehetőségeket igyekezett kihasználni, melyek a cserekapcsolatok revideálása során felszabadultak. Nem volt lehetőségünk az új Acták cseréjének elvszerű megszervezésére sem. Csereközpontunk nemzetközi kapcsolatai az érintett országok számát tekintve 1-el, az intézményekét pedig 69-el gyarapodtak. /L. 27.sz. táblázat./ A csereforgalom adatai /l. 28.sz. táblázat/ általában megfeleltek a tervezés és az előző évek irányszámainak.

Könyvcserénk jelenlegi volumene normálisnak mondható, lehetőségeinket tekintve a jövőben inkább csökkenésével, mint növekedésével kell számolni. Folyóiratcserénkben - különösen a szocialista országokkal kötött együttműködési egyezmények keretében beözönlő új folyóiratok tömegét tekintve - megoldatlan és egyre éleződőbb probléma maradt a Könyvtár szerzeményezési politikája és az Akadémia tudománypolitikája közti különbség.

Az akadémiai tartalék fejlesztése 1966 folyamán csökkentett keretek közt folyt. Állaga 1966 végén 87.049 kötet könyv és 143.826 füzet periodika.

3.62 Levéltár

Levéltárunk 1966. évi legfőbb feladata a szervező munka folytatása, közelebbről a levéltári anyag begyűjtése és feldolgozása s az Akadémia felügyelete alá tartozó intézmények iratkezelési tevékenységének helyszíni ellenőrzése volt.

Levéltári iratanyagunk állománya a tárgyév elején 170 ifm. volt, ebből középszintű rendezés során 9.7 ifm.-t selejteztünk; a tárgyévi gyarapodás 73.5 ifm. volt. Így módon 1966. december 31-én iratállományunk 233.8 ifm. Az év folyamán a legnagyobb mennyiségű iratanyagot /70 ifm./ az MTA Közgazdaságtudományi Intézetétől vettük át. Gyarapodott állományunk az MTA Elnökének 1949-1955. évköri anyagaival, valamint a Sajtó- és Propaganda Titkárságtól átvett iratanyagokkal. Az Elnökségi Titkárság, a Könyv és Folyóiratkiadó Bizottság iratanyagainak átvételét előkészítettük, de raktári férőhely hiányában csak 1967 folyamán kerülhet sor átvételére. Hasonló okból nem történt meg az Akadémia gazdasági jellegű iratainak begyűjtése sem.

Selejtezési eljárást a Központi Fizikai Kutató Intézetben, a MTA SZ központjában és egyes szervezeteinél folytattunk. Elkészítettük a kutatóintézetekre érvényes selejtezési szabályzatokat. Ezen belül kidolgoztuk az iratok selejtezésének és levéltári átvételének szabályait, vázlatot készítettünk az intézetek történetére vonatkozó anyag összeállításához.

Az év folyamán elkészítettük módosított fond- és állagjegyzékünket. Az alap változatlan maradt, de át kellett vezetni az 1964 óta bekövetkezett változásokat.

Gyűjtőkörünkbe tartozik az iratanyagokon kívül az Akadémia és intézményei működését bemutató képanyag is. A képanyag jelenleg kb. 1000 darabból áll. Elkészítettük a képtári szabályzatot, melyben részletesen kidolgoztuk az átvétellel, feldolgozással és használattal kapcsolatos kérdéseket.

A feldolgozó munka vonatkozásában az év során befejeztük az iratanyag fondokra, illetőleg állagokra történő bontását. Középszintű rendezést hajtottunk végre, befejeztük a raktárban tárolt iratanyag raktári jegyzékbe-foglalását, elkészítettük mindkét raktárunkra az utmutatót. Elvégeztük az Akadémia legfontosabb szerveinek, a közgyűlés, Elnökség, elnökségi tanács iratainak darabszintű rendezési munkáit, az anyagokat kötetekbe osztottuk és mutatóztuk. Előkészítettük és lebonyolítottuk az Akadémia központi testületi szervei rendezett iratanyagának állományvédelmi és biztonsági mikrofilmezését.

Az év folyamán tovább folytattuk az Akadémia felügyelete alá tartozó intézmények iratkezelési munkájának helyszíni ellenőrzését. A munkatervben szereplő 10 helyszíni ellenőrzést lényegesen túltejesítve az év folyamán 31 hely-

szini ellenőrzést végeztünk.

3.63 Hálózati munka

3.631 Hálózati központi feladatok

A csereközponti munkák terén a cserekapcsolatok egyeztetése, az akadémiái kiadványok cserejének központi nyilvántartása változatlan keretek közt végzett folyamatos munka volt 1966 során is. A csereanyag duplumainak és kihelyezett részének szétosztásával járó feladatok jelentősen nőttek. Bár az átfutási idő a növekedés ellenére is csökkent, ezt még mindig nem tudtuk olyan mértékben lerövidíteni, ahogy a kutatás érdekei megkövetelnék. Az intézetek folyóiratbeszerzésével kapcsolatban el kell mondanunk, hogy a hálózat tekintetében sajnos fokozottan érvényesültek a kereskedelmi szervek munkamódszeréből adódó nehézségek. A hálózati rendelkezések sorsának ellenőrzése, a reklamálások és az elszámolások revíziója központilag nem végezhető el, a hálózati könyvtárosok pedig nem minden esetben tudták ezt megtenni. A folyóiratrendelések egyeztetésénél ebben az évben is igyekeztünk a felesleges párhuzamosságokat megszüntetni, és - ha erre mód nyílt - az előfizetett folyóiratokat csereanyaggal helyettesíteni.

Hálózati vonatkozásban a periodikák duplunkiajánlása a tervezett 12.000 egység helyett 16.469 egység volt. Könyvek vonatkozásában a főléspéldányok és duplumok kiajánlásában némi lemaradás mutatkozik, a tervezett 6 jegyzék helyett csak 4 jegyzék készült el, 4000 cím helyett 3500 tétel kiajánlásával. E lemaradás oka a Gyarapítási Osztály más területen elért túlteljesítése /új könyvek tekintetében 19%-os túlteljesítés/, illetve a kiajánlásra kerülő könyvek elhelyezésének problémája.

Az intézeti könyvtárak devizaigényes könyvbeszerzése terén a globális devizakereteknek 1964-ben történt rögzítése és a folyóiratkeretre történt átcsoportosítások miatt már 1965-ben megindult az a folyamat, mely az intézetek könyvbeszerzésének a minimális igények alá csökkenéséhez vezetett. 1965-ben az intézetek devizafelhasználása könyvbeszerzésre már 512.615 devizaforintra esett vissza, az 1964. évi 527.886 devizaforintra szemben. 1966-ban ez az összeg 426.584 df-re zsugorodott. A keret elégtelensége még szembetűnőbb, ha figyelembe vesszük a könyvek állandó drágulását is. A visszaesés mértékére jellemző, hogy míg 1964-ben az intézeti hálózat összesen 4564 rendelést küldött hozzánk továbbítás végett,

1966-ban ez a szám 3498-ra csökkent.

3.632 Módszertani munka

Folyamatos instruáló- ellenőrző munkánk során az év folyamán 30 könyvtárban 48 alkalommal tettünk látogatást. Az intézetek 49 alkalommal fordultak konzultációs kérdésekkel a módszertani munkatárshoz. E területen kiemelkedő jelentőségű momentum volt az Eötvös Könyvtár állományellenőrzésének előkészítése, szakkatalógus tervezetének részletes kidolgoztatása és a Népzenekutató Csoport állományrevíziójának személyes irányítása.

Az év eredményei közt kell beszámolnunk arról, hogy 1966. augusztus elseje óta a Biológiai Osztály jóvoltából egy munkatárs foglalkozik a biológiai kutatásokat végző intézetek könyvtári szakkatalógusainak összenangolásával, valamint a szegedi központi biológiai intézet könyvtárának előzetes szervezésével. A biológiai intézetek szakkatalógusainak kiépítéséhez nyújtott segítséget egyelőre nem tekinthetjük kielégítőnek. Megkezdtuk a tervezővel közös munkát a debreceni Atommag Kutató Intézet könyvtárának új helyiségeivel kapcsolatban, előkészítő tárgyalásokat folytattunk a Pszichológiai Intézet, valamint az Irodalomtörténeti Intézet új könyvtárhelyiségeiről.

Két alkalommal rendeztünk munkaértekezletet. Az intézeti könyvtárosok szakmai képzését változatlanul a nagyobb hálózati központok segítségével oldottuk meg. Így a KMK, OMKDK középfoku szakmai képzésén 4 intézeti könyvtáros, felsőfoku képzésben ugyancsak 4 könyvtáros vett részt. Részt vettek intézeti könyvtárosaink a KMK szakmai továbbképző előadásain, valamint a KGM-MPTI által szervezett előadássorozatokon. Továbbképzést szolgáló tapasztalatcsere-látogatásokat a Műszaki Fizikai Kutató Intézet és az Automatizálási Kutató Intézet új könyvtárhelyiségeibe tettünk.

3.633 Hálózati központi katalógus

Minden erőfeszítés ellenére 1966-ban növekedett a hálózati Kc. restanciája. A cédulák beosztásában mintegy egy éves lemaradás keletkezett, melynek részben az új katalógus-szekrények késedelmes szállítása is oka.

Elmeleti módszertani tevékenységünk keretében a hálózati előadó a KMK felkérésére két tanulmányt készített, mégpedig a hálózati módszertani munkáról és a hálózati központi feladatok ellátásáról az Akadémiai Könyvtárban.

3.634 Hálózati könyvtárak helyzete

A hálózathoz tartozó könyvtárak száma változatlanul 45. E szám mögött azonban változás húzódik meg: a Sztereo-kémiai Kutató Csoport az év folyamán beolvadt a Központi Kémiai Kutató Intézetbe, és ugyancsak az év folyamán csatlakoztak a hálózathoz az Izotóp Intézet könyvtárát, 5000-en felüli állományával.

A személyzeti ellátottság javulása meglehetősen lassu. A 45 könyvtárban dolgozó munkatársak száma az állomány nagyságához viszonyítva akkor sem lenne sok, ha ez az állomány egy helyen, centralizáltan, egységesen kezelt anyag lenne. Különösen szembetűnő a rossz ellátottság, ha figyelembe vesszük, hogy 5 nagy intézetben 32 munkatárs dolgozik, tehát az összlétszám 31 %-a.

Elgondolkoztató képet ad az állománygyarapodás és a gyarapításra felhasznált összegek alakulása. Az évi gyarapodás csökkenő tendenciát akkor is feltűnik, ha figyelembe vesszük, hogy 1965-ben a Magyar Földrajzi Társaság folyóirat-állományának aktiválása jelentősen /mintegy 8000 tétellel/ befolyásolta az állomány alakulását. Nem megnyugtató a kép, ha a felhasznált összegeket vizsgáljuk. A folyóforint felhasználás közel 500.000.- Ft-os csökkenése 1965-hoz viszonyítva, 9.31 %-os visszaesést jelent, ugyanakkor a deviza-felhasználás értéke 8.04 %-kal növekedett. Figyelembe véve az 1967-re várható deviza áronelkedést, ez azt jelenti, hogy egyes intézetek folyóforint kerete egyedül a devizás irodalom beszerzésére lesz elég, másoké pedig még arra sem. /Az intézeti könyvtárak könyvbeszerzésének helyzetére l. fentebb a "Hálózati központi feladatok" c. fejezet utolsó bekezdését./

ADATOK ÉS TÁBLÁZATOK

1.sz. táblázat

Más könyvtáraknak juttatott duplum és föléspóldányok
/kötet/

	Akadémiai intézeti	Más hálózatbeli	Összesen
	41	64	105
	k ö n y v t á r	r é s z é r e	
Könyv	1.844	1.361	3.205
Periodika	12.280	4.189	16.469
	14.120	5.550	19.674

2.sz. táblázat

Külföldi konferenciákon való részvétel, kiküldetéses
és meghívásos tanulmányutak

<u>Országba</u>	<u>Munkatárs</u>	<u>Nap</u>
Szovjetunió	6 ^x	50
Lengyelország	4 ^{xx}	8
Csehszlovákia	3 ^{xxx}	12
Izrael	1	25
NDK	3	33
Olaszország	3 ^{xxxx}	33
Franciaország	2	25
Dánia	1	16
Német Szöv.Köztársaság	1	23
	<u>24</u>	<u>225</u>

^x ebből 2 munkatárs a KÖZTI mérnökei és 1 munkatárs a KESZ Beruházási Osztályától 15 nap,

^{xx} mint fentiek 6 nap,

^{xxx} ebből 2 munkatárs 8 napra akadémiai intézeti könyvtárból,

^{xxxx} KÖZTI mérnöke és a KESZ mérnöke /22 nap/.

3.sz. táblázat

Külföldi látogatók

1./ Adam, N.	Wrocław
2./ Arendonk, v.Antoine	Hollandia, Gazdasági Tájékoztató Int.
3./ Arntz, Helmut prof.	Német Szöv. Közt., Német Dok.Szöv.
	Bizottság elnöke
4./ Avidor, Mosko dr.	kultuszállamtitkár, az Izraeli UNESCO
	Nemzeti Bizottság elnöke
5./ Barabás Mihály	Nagyenyed
6./ Bernink, Helena	Denchamp, Hollandia
7./ Bodóczy Béla	Nagyenyed
8./ dr.Bökes, Frantisek	történész, Pozsony
9./ dr.Beldis, Jozef	Szlovák Ak.Kvtár igazgatója
10./ Bongardt, Karl	Berlin
11./ Bucque, Adolf	Belgium
12./ dr.Caplovic, Jan	Pozsony, könyvtárigazgató
13./ Cerendas, C.	Ulánbátor
14./ Cohen, P.S.	New York
15./ Csulak Ákos	adjunktus, Kolozsvár
16./ Dahlberg, Inge	Német Szövetségi Köztársaság, Német Dok.
	Szövetség
17./ M.P.Egressy-Buch	Hollandia
18./ dr.Farkas Klára	Kolozsvár
19./ Fasi, Mohammed el	Rabati egyetem rektora
20./ Fedosenko, T.	Kiev
21./ Garfield, Eugene	Institute for Science Information,
	Philadelphia, igazgatója
22./ dr.J.German-Röbel	Jena
23./ Goldsdammer, Ingeborg	Berlin
24./ Prof.Gottschall, Werner	Bonn
25./ Grey, Ernest	Kanada
26./ Grgic, Marijan	egyetemi hallgató, London
27./ Grosscote, Gisèle	Paris
28./ Pr f.Gross, Hermann	Müncheni Egyetem
29./ Günther, Artur	Arnstadt
30./ Habbab, R.	Univ. of Beyrouth, Libanon
31./ dr.Hananova, P.	ny.kvtáros, Prága
32./ Harrison, E.	Huntingdon Valley, PA, USA
33./ M.Z.Hartman Geka	Utrecht
34./ Prof.Haywood, J.A.	Univ. of Durham
35./ Hellström, Kajsa	Stockholmi Svéd Királyi Mérnöki Akadémia
	Tájékoztatói Szolgálat vezetője
36./ Heyde, Doris	szinológus, Institut für Orientforschung
	munkatársa
	Kelati Gyűjt.-be dolgozott
37./ Hoffarth, Konstanze	Lipesc
38./ Herrowitz	Izraeli Nemzeti Bank elnöke
39./ van den Horst, A.G.	Zeist, Hollandia
40./ Iring Zsófia	Kolozsvár

41./ Ivanova, S.	Szófia
42./ Jakupcic, Franjo	Jugoszlávia
43./ Juciredo, M.	Brazília
44./ Khan, Bratin Dramath	egy.hallg. Calcutta, India
45./ Kakar, M.	indiai nagykövetség
46./ Kofnovec, Ladislav	Csehszlovákia, Műszaki-Gazdasági Tájékoztató Intézet
47./ Korevaar, J.D.	Hollandia, Békopalota Könyvtára
48./ Köhler Krista és Rozvita	Berlin
49./ Kröhner, Rudi	Berlin
50./ Prof. Kufner, H.	Cornell Univ.
51./ Kumar, Pranab	aspiráns, Calcutta
52./ Lachemandiere, Jean de	UFOD /Páris/ igazgatója
53./ dr.Lanick, M.	kutató, Pozsony
54./ Lehoczky, S.	Páris
55./ Leska, Maria	Lengyelország, Közp.Tud.Műszaki és Gazd.Táj. Intézet
56./ Levčik, Bedrich	Csehszlovákia, CSTA Közg.Int.
57./ Lopez, E.	könyvtáros, Páris
58./ Lorenz, Franz	Berlin, NDK Társ.tud.Inf. és Dok.Közp.
59./ Lorphèvre, G.	Belgium, Orsz.Bibliográfiai Központ
60./ Lunniczar-család	Buenos-Aires
61./ C.Luvszandvandan	Ulánbátor
62./ Cs.Luvszandzsav	Ulánbátor
63./ Prof.Lülfing, Hans	berlini Staatsbibliothek Kézirattárának vezetője
64./ Martins, Eva	Stockholm
65./ Metzger, G./Keleti Gyűjt.-ben dolgozott/	Strassburg, hebraista művészettörténész
66./ Prof.Moles, A.A.	Paris
67./ Dr.Narkiss, B. /Keleti Gyűjt.-ben dolgozott/	Univ.of. Jeruzsalem
68./ Navotná	Prága
69./ Öhmann, Einar	Nemzetközi Dok. Szövetség
70./ Parányi Lászlóné	Chillicothe, Ohio
71./ Partzweig, M.L.	World Jewish Congress
72./ Petrigalla, Olga	Neve Sad
73./ Philips, Agnes	Belgium, Gazdaságügyi Minisztérium
74./ Recht, de W.F.	Hollandia, Oktatási és Tudományos Min.
75./ Riemerschneider, Kasper	DAW, Berlin
76./ Riesthuis, G.J.A.	Hollandia, Utrechti Egyetem Szociológiai Intézet
77./ Rudbay, Erich	Stockholm
78./ Sala, Kaarina	Helsinki
79./ Seidel, Wolfgang	EDK Közg.Intézet
80./ Prof.Silberman, Ch.	USA
81./ Somogyi Józsefné	Buenos-Aires
82./ Soukup, Jiri	Csehszlovákia, Műszaki-Gazd. Tájékoztató Intézet

83./ decent Stadnik	Prága, Közgazd.tud.Int.
84./ Stridsberg, Astrid	Svédország, Svéd Ipari Szövetség
85./ Schmoll, Georg	NDK Társ.tud.Inf. és Dok.Közp.
86./ Schön, Jutta	MSZK, Dokumentációs Intézet
87./ Szegő György tanár	Kolozsvár
88./ Szlatka, Klara	Brüsszel
89./ Telbien, A.	Erfurt
90./ Tveritina, Anna	Moszkva
91./ Uhnau, J.	Harvard Univ.
92./ Vogt, J.	az Oslo-i Egyetem rektora
93./ Vratusa, Anton	Belgrádi Társ.tud.Int.igazgatója
94./ Wagner István	Nagyszalonta
95./ Wechsler, B.	Bukarest
96./ Wesseling, G.C.Q.	Hollandia, Külügyminisztérium
97./ Wirkner, Ernst	Berlin, NDK Társ.tud.Inf. és Dok.Közp.
98./ Prof. Wolski, K.	Kraków
99./ Závorská, Zuzanna	a Szlovák Akad.Kvtár munkatársa
100./ Zieme, P.	Berlin

4.sz. táblázat

Költségvetési hitelkeret és gazdálkodás. Beruházás

1966. évi költségvetés

R o v a t	Előirányzat alapkormány szerint	Póthittel módosítva	Felhasználás	1965 évi tényszám
01 <u>Állományba tartozók bére</u> /állandó és időszakos fő- foglalkozásuak alapbére és pótlékai/	2,731.000	2,761.300	2,759.000	2,704.000
02 <u>Egyéb bérek</u> /részfoglalkozásuak bére és állományon kívüliek díjazása/	234.000	260.000	260.000	233.000
03 <u>Szenélyi kiadás</u> /jutalom, segély, kikül- detés, reprezentáció/	48.000	48.000	47.000	49.000
04 <u>Társadalmi juttatás</u> /családi pótlék, hivatali étkeztetés/	57.000	70.700	69.000	50.000
05 <u>Működési kiadás</u> /ingatlan és ingófenntart.; fűtés, világítás; munka- és védőruházat; irodai, szak- mai anyagok, fogyóeszközök; fotólaboratóriumi anyagok; kiadványok nyomdaköltsége; folyóirat előfizetés/	761.000	1,161.000	1,160.000	1,026.000
06 <u>Szolgáltatás</u> /szállítás, posta, társada- lombizt.járulék; egyéb szolgáltatás; fordítás, bér- leti-díjak/	412.000	447.000	443.000	401.000
08 <u>Felújítás</u> /építési felújítás, szakmai felszerelés felújítása/	30.000	95.000	90.000	52.000
09 <u>Állóeszközök beszerzése és kisebbségi építkezés</u> /szakmai állóeszközök, könyvek, régikönyvek, kéziratok, mikro- filmek beszerz., cseré és akad. kiadv.tartaléka/	2,850.000	2,850.000	2,850.000	3,101.000
K i a d á s o k	7,125.000	7,693.000	7,678.000	7,616.000
B e v é t e l e k	110.000	110.000	140.000	122.000

B e r u h á z á s

Előirányzat : 1,365.000.-

Felhasználás

Könyvtári vásárlványzat	1,150.000.-
Katalógus-szekrények	65.000.-
Mikrofilmtárolók	57.000.-
Mikrofilmolvasó	25.000.-
Fotópapír mosógép	14.000.-
Olvasótermi szőnyegek	8.000.-
Villamosradiátor fűtőtest	8.000.-
Írógép és írógépkocsik	8.000.-
	<hr/>
	1,335.000.-

5.sz. táblázat

Devizakeret felhasználása /devizaforint/

	Saját állomány	Hálózat részére	Egyéni címre	Összesen
Könyv	215.206	426.584	16.444	658.234
Periodika	194.000	739.000	27.000	960.000
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	409.206	1,165.584	43.444	1,618.234

6.sz. táblázat

Létszám, személyi változások

<u>Állandó főfoglalkozásuk</u>	<u>/01 rovat/</u>	
1965.XII.31-én betöltve		95
- " - betöltetlen		<u>1</u>
Engedélyezett össz.:		96 fő

1966.I.1-től alapekmány szerint fejlesztés		2 fő
VIII.1-től "		<u>1 fő</u>

1966.XII.31-én engedélyezett összlétszám:		99 fő
betöltve:		99 fő

Változások:

új kinevezések:	10 fő
nyugdíjazva:	4 fő
Kilépett:	2 fő
fiz.nélk.szab.-on van	1 fő
meghalt	1 fő
helyettesít	2 fő

Időszaki főfoglalkozás

1966 évre alapekmány szerint engedélyezve	10 hónap
pótlólag engedélyezve	<u>4 hónap</u>
1966 évben felhasználva	14 hónap

Részfoglalkozásuk /02 rovat/

1966 évre alapekmány szerint engedélyezve	16 fő
1966.XII.31-én	14 fő ^x

/^x1 fő szerződése szünetel /Szalai S./
1 fő kilépett /Molnár I.-né/

Egész éven át részfoglalkozásuként foglalkoztatva	25 fő
---	-------

7.sz. táblázat

Kitüntetés, jutalmazás

"Munka Érdemrend" kitüntetésben részesült	1 fő
MTA elnöki jutalomban részesült	2 fő
"Szocialista Kulturáért" jelvényt kapott	2 fő
Igazgatói jutalomban részesült	
/összesen 28.000.- Ft./	45 fő
Jubileumi jutalom	1 fő

8.sz. táblázat

Segély, előleg

Igazgatói segélyezési keret:	6.000.- Ft	folyósítva 15 fő részére
Fizetéseelőleg	12.900.- Ft	folyósítva 13 fő részére

9.sz. táblázat

Tudományos fokozat, végzettség

	1 9 6 5	1 9 6 6
	állománybeliek	
Kandidátus	3	4
Aspiráns	2	1
Egyetemet, főiskolát végzett	49	59
Középiskolát "-"	20	20
Alsófokú iskolát "-"	17	20
Szakvizsgát tett	5	9
<u>Szakképzettség, továbbképzés</u>		
Felsőfokú könyvtárosi szakképzettségű	20	23
Középfokú "-"	5	4
<u>Szakképzésben, továbbképzésben résztvevők</u>		
Egyetemen könyvtárszakon	3	3✓
" " " " "	2	4
Középfokú könyvtárszakon	-	1
Középiskolai	1	1
Könyvtári és dokumentációs		
lyukkártyaszervező tanfolyam	-	2

10.sz. táblázat

A munkatársak publikációi

BESE Lajos

A study in Buriat preverbs. = Acta Orient. Hung. XIX /1966/, 217-244.p.

Mongol Chelny üjl üg tuchaj. = Studia Mongolica, Ulanbator, V/1966/, 17-21.p.

S.D.Dugarov, Burjatszkie narodnue peszni. 1.tom. Peszni hori-burjat. Ulan-Ude, 1964. [Rec.] = Acta Orient. Hung. XIX /1966/, 371-373.p.

Burjaad aradaj duunuud. Duunuudyeni C.Sodnon, ajalganuudyeni G.Cendonrz sugluulba. Ulaanbaatar, 1964. [Rec.] = Acta Orient. Hung. XIX /1966/, 373.p.

Opponensi jelentés Csojdzsaviiu Luvszandzsav "A mongol szólások" című kandidátusi értekezéséről.

A burját ige. problémái. /Előadás a Magyar Nyelvtudományi Társaság Orientalisztikai Szakosztálya előtt./

BODNÁR Györgyné

Magyar Könyvészet 1945-1960. Catalogus systematicus librorum in Hungaria editorum. Ed.Bibliotheca Nat.Hung. a Francisco Széchényi Fundata. Bd.1.4. Budapest 1964-1965. [Ism.] = Zentralblatt f.Bibliothekswesen, 30 /1966/ H 10.

BÜKY Béla

Approaches to Semiotics.Ed.by Thomas A. Seboek, Alfred S.Hayes ... London - The Hague - Paris, 1964. [Ism.] = Magyar Pszichológiai Szemle, 1966. 1-2.no 266-269.p.

A Jankovich Miklós-féle katalógusgyűjtemény, mint ismeretlen, 1712 előtti régi magyar könyv- és variánsadatok forrása. Székesfehérvár, 1966, KESZ. 28 p. /A Székesfehérvári Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár kiadványai. B. sorozat. Tanulmányok.1./

A három özvegy miniszter. Koreai népmesék. Ford. -- Bp. 1966. Európa K.

A kommunikáció-elmélet és idegen nyelvoktatás. /Vitaindító előadás a "Kísérlet az idegen nyelvoktatás pszichológiai megalapozására" c. konferencián, a TIT rendezésében./

Beszéd és valószínűség. /Előadás a debreceni nemzetközi magyar nyelvészeti kongresszuson./

BÜKY Béláné

Kurrens külföldi periodikus kiadványok jegyzéke. Suppl.2. Szerk.
-- Bp. 1966, MTA Könyvtára.

A Landerer -család és nyomdászati vállalkozásai. = Magyar Könyvszemle, 1966.1.no. 10-27.p.

Die Landerer eine Druckerdynastie in Ungarn. = Gutenberg-Jahrbuch, 1966. 247-254.p.

CSAPODI Csaba

Az ugynevezett "Liber de septem signis", Kyesser "Bellifortis"-ának budapesti töredéke. = Magyar Könyvszemle, 1966.3.no. 217-236.p.

Die Inkunabelsammlung der Bibliothek der Ungarischen Akademie der Wissenschaften. = Gutenberg Jahrbuch, 1966. 74-79.p.

Sallai - Sebestyén: A könyvtáros kézikönyve [Ism.] = Magyar Könyvszemle, 1966.2.no. 186-190.p.

Lektorálásával jelent meg: Egyetemes Tizedes Osztályozás. Magyar nyelvű teljes kiadás, tervezet, segédtáblázatok.

DURZSA Sándor

Egy korai itáliai ars dictaminis az Országos Széchényi Könyvtár kódexében. = Az Országos Széchényi Könyvtár Évkönyve 1963-1964.Bp. 1966. 141-154.p.

Az ars dictaminis kialakulásának történetéhez. = Filológiai Közöny 1966. 3-4.sz. 245-267.p.

Lektorálásával jelent meg: Simon Mária Anna: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatóintézeti Könyvtári Hálózata./A Magyar Tud.Ak.Könyvtárának Közleményei. 1966.53./

ECSEDY Ildikó

Vu Csing-ce: Irástudók.Kinai eredetiből ford., s az utószót írta Polónyi Péter. A szöveget a kínai eredetivel egybevetette, s a jegyzeteket írta --. Bp. 1966, Európa. 724 p.

War or trade? /Turk-Chinese relations in the 2nd half of the 6th century./ = XVIIIth Congress of Chinese Studies, Copenhagen, 1966. 1.p. /Előadás kivonata./

S.G.Kliashtorny, Drevnetjurkskie runicseszkie pamjatniki po istorii Szrednej Azii. Moszkva, 1964. [Rec.]: Asian and African Studies, Bratislava. II/1966/, 180-181.p.

"Harc vagy kereskedelem? /Türk-kinai kapcsolatok a 6.sz. második felében./" Előadás a Magyar Nyelvtudományi Társaság Orientalisztikai Szakosztálya előtt.

FERENCZY Endre

The rise of the patrician-plebeian state. = Acta Antiqua Acad.Sci. Hung., XIV/1966/. 1-2.no. 113-139.p.

Róma politikája a patricius-plebejusi állam kialakulása korszakában. Kandidátusi értekezés. 320 p. Kézirat.

FRÁTER Jánosné

A Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Bizottságának Működése /1854-1949/. Bp. 1966. MTA KESZ Soksz. 63 p. /A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei.52.

FÜLÖP Gézané

Balázs Béla hagyatéka az Akadémiai Könyvtár Kézirattárában. Bp.1966. 95 p. /A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárának Katalógusai.1./

Bartók Béla fellépése [Balázs Béla] Kékszakállu herceg vára c. misztérium bemutatóján. = Muzsika, 1966. 5.no. 10-11.p.

Az örök Elektra. Három évezred drámái. /Antológia. Vál. --./ Bp. 1966, Helikon. 543 p.

Palotai Erzszi: Szerelem, fájdalom, [Ism.] = Uj Könyvek 1966.7.sz.

Móricz Lili: Fecskék a verandán, [Ism.] = Uj Könyvek 1966.10.sz.

Kardos László: Tóth Árpád [Ism.] = Uj Könyvek 1966.4.sz.

Dénes Zsófia: Párizsi körhinta. [Ism.] = Uj Könyvek 1966.14.sz.

Ortutay Gyula: Halhatatlan népköltészet. [Ism.] = Uj Könyvek 1966. 22.sz.

GERGELY Pál

Arany János Összes Művei /Hivatali Iratok/ XIII.k.-ben a Kisfaludy Társaságban végzett munkásságáról: 237-417.p., főszöveg és magyarázó jegyzetek 521-601.p.

Előadás és vezetés a TIT rendezésében az Akadémia palotájáról, munkincseiről.

GYÖRGY József

Goethe in Ungarn. = Österreichische Osthefte, 1966.1.no. 21-24.p.

HARANGI Lászlóné

Széchenyi István hátrahagyott iratai. = Magyar Tudomány, 1966.5.no. 331-337.p.

Északsarki utazások - Nansen-levelek. = Magyar Nemzet, 1966.jul.17.

Amig egy híd eljut odáig ... = Élet és Tudomány Kalendáriuma, 1967. 195-7.p.

MARKOVITS Pálné

Diószegi István: Ausztria-Magyarország a francia-porosz háboruban. [Ism.] = Magyar Tudomány, 1966.6.no. 402-404.p.

PÉTERVÁRI László

Babiczyk Béla: Mikrofilmezés, dokumentációs fényképezés. [Ism.] = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 12/1965/ 846-848.p.

Gara Andor: Korszerű mikrofilmtechnika. [Ism.] = Könyvtáros 1966, 684.p.

Magyar szerző műve a mikrofilmtechnika gyakorlati alkalmazásáról. /Gara Andor: Korszerű filmtechnika c. könyvének ismertetése/ = Könyvtári Figyelő 12/1966/ 351-353.p.

Szakirodalmi mikrodokumentáció. /Tanulmány./ = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 13/1966/ 130-145.p.

PÉTERVÁRI László

A mikrodokumentációs feldolgozás, tárolás; mikroformában tárolt dokumentumokkal működő visszakeresőberendezések és rendszerek. /Előadás az OPAKFI rendezésében tartott "Reprográfiai tanfolyam" keretében./

REJTŐ István

Mikszáth Kálmán Összes Művei. 36.kötet. "Elbeszélések X.köt." Akad.K. Bp. 1966. 358 p.

Zalka Máté kéziratos hagyatéka. Bp. 1966. 52 p. /A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárának Katalógusai.2./

Trencsény-Waldapfel Imre: Humanizmus és nemzeti irodalom. [Ism.] = Magyar Tudomány, 1966. 7.no. 513-515.p.

RÓZSA György

A hungarica-dokumentáció néhány vonatkozásáról. = Magyar Könyvszemle, 1966. 3.no. 264-268.p.

Gazdasági mechanizmus és szervezéstudomány. = Magyar Tudomány, 1966. 4.no. 239-243.p.

A gazdasági mechanizmus tökéletesítése a szocialista országokban. = Könyvtáros, 1966. 174.p.

Megjegyzések egy új amerikai bibliográfiai kézikönyvről. = Magyar Könyvszemle, 1966. 1.no. 89-90.p.

Bibliotekavedenie i bibliografija za rubezsom. Szbornik. Vupuszk 13. = Magyar Könyvszemle, 1966.1.no. 98.p.

A vezetés és igazgatás korszerű tudományos megalapozása és a vezetőképzés gyakorlata. = Magyar Könyvszemle, 1966. 1.no. 103.p.

Közgazdasági bibliográfia 1959-1963. IV.köt. = Könyvtáros, 1966.4.no. 234-235.p.

Az Akadémiai Könyvtár új székházáról. = Magyar Tudomány, 1966.5.no. 322-325.p.

A FID/C 3 Bizottság 14. budapesti ülásszaka. = Könyvtáros, 1966.8.no. 469.p.

Egy közgazdasági és egy műszaki-gazdasági tájékoztatási ENSz-kiadványról. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1966.8.no. 741-743.p.

Dokumentációs bevezetés a társadalomtudományi kutatások világhelyzetének felméréséhez. = Magyar Tudomány, 1966.9.no. 579-580.p.

A kutatási jelentések országos nyilvántartása. /Átdolgozva a szakmai vita alapján./ Konceptiótervezet. OMFB-DÁB /12-408-DÁB-Kt/ Bp.1966 37 p.

A műszaki-gazdasági tájékoztatás határterületeinek tisztázása a szakirodalmi tájékoztatás országos szervezetének keretében. Tanulmány. OMFB-DÁB /12-409-DÁB-T/ Bp. 1966. 87 p.

RÓZSA György

Az egyéni kutatás megtervezése és megszervezése. /Előadás Sopronban IV.19-én, az Erdészeti és Faipari Egyetem oktatói és tudományos kutatói részére./

A dokumentációs munka tervezése, szervezése és a szakirodalmi tájékoztatás szervezeti formái. /Előadás a Mérnöki Továbbképző Intézet és a KGM MTTI rendezésében a "Tudományos műszaki tájékoztatás" előadássorozat keretében./

A szellemi munka technikája. /Előadás a METESZ és KGM MTTI rendezésében a "Műszaki szakemberek dokumentációs továbbképzése" c. tanfolyam keretében./

Egyetemes Tizedes Osztályozás. Rövk. kiad. Szerk. biz. közr. ---. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp. 1966. 219 p.

Lektorálásával jelent meg: Simon Mária Anna: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatóintézeti Könyvtári Hálózata. /A Magyar Tud. Ak. Könyvtárának Közleményei, 1966. 53./

Opponensi vélemény: Vas-Zoltán Péter: A nemzetközi tudományos szervezetek működése c. kandidátusi értekezéséhez. 12 p.

SARLÓSKA Ernő

Bolyai János - a katona. = MTA III. Osztályának Közleményei. XV /1966/4.no. 341-388.p.

A két Bolyai irodalmunkban. /Vetített képes előadás a XXI. kerületi /Csepel-Csillagtelep/ Ipari szakközépiskola és Gimnáziumban./

SÁFRÁN Györgyi

Romain Rolland levelei Czeke Mariannehoz a MTA Könyvtárában. Bp. 1966. 195 p. /A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei. 48./

Madách és a nőmozgalom. = Magyar Tudomány, 1966.2.no. 134-138.p.

Kertész Erzsébet: Teleki Blanka c. könyvének lektorálása.

Versmondó délután bevezető előadása. /A XIV.ker. Tanács Művelődési Osztály Szabó Pál Kulturotthon rendezésében./

Versmondó est bevezető előadása. /A Dunakeszi-i Könyvtár rendezésében./

Toldi színpadi változatához bevezető előadás. /A Zalaegerszegi Művelődési Otthon rendezésében./

Arany János emlékműsor ünnepi megemlékezése. /Előadás a Nagykőrösi Arany Gimnázium rendezésében./

Zirzen Janka névadó pedagógusról előadás. /A Jászberényi Zirzen Janka Kollégium meghívására./

SIMON Mária Anna

Az Akadémia kutatóintézeti könyvtárhálózata. = Magyar Tudomány, 1966.10.no. 650-652.p.

A Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézeti könyvtári hálózata. Bp. 1966. 53 p. /A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának közleményei. 53./

SIMON Mária Anna

(Bereczky László:) A módszertani szolgáltatások a tudományos és szakkönyvtári hálózatokban. (Irtta és összeáll.: --, Közreműk.: Simon Mária Anna.) Bp. 1966. KMK. 176 p.

SCHER Tiborné

Az ukrán irodalom Magyarországon 1864-1964.c. kandidátusi értekezés. 342 p. Kézirat.

SZEIDOVITZ Éva

Bozorg Alavi, Geschichte und Entwicklung der modernen persischen Litaratur. Berlin, 1964. [Rec.] = Asian and African Studies, Bratislava. II/1966/, 176-177.p.

SZELEI László

Akadémiai Levéltár létesítése és működése. = Magyar Tudomány, 1966. 5.no. 326-328.p.

SZÉKELY Dániel

A diplomás nők helyzete az Egyesült Államokban. = Közalkalmazott, 1966. 11.no.3.p.

A kutatás és felsőoktatás helyzete Norvégiában. = Tudományszervezési Tájékoztató, 1966. 3-4.sz. 480-494.p.

Az Egyesült Államok szövetségi pénzalapjai a kutatás, fejlesztés és egyéb tudományos tevékenységek céljaira. = Tudományszervezési Tájékoztató, 6.no. 824-840.p.

TÖKÉS László

Mikrofilmlapok a tudományos és műszaki tájékoztatásban. = Tudományos és Műszaki Tájékoztató, 1966. 5-6.no. 459-463.p.

Tudományos mikrokönyvtárak. = Fiuk Évkönyve, 1967. Bp. 1966. 352-359.p.

A mikrofilmlapok legújabb fejlődése. /Előadás az Optikai, Ak. és Fil. technikai Egyesület Reprográfiai Tanfolyamán./

A reprográfia szabványosítása. /Előadás az OPAKFI tanfolyamán./

Mikrofilmek és iratmásolatok a műszaki tudományos dokumentációban. /Előadás a MBTESZ dokumentációs tanfolyamán./

URAYNÉ Köhalmi Katalin

Die Farbbezeichnungen der Pferde in den mandschu-tungusischen Sprachen. = Acta Orient.Hung. 19(1966) 45-55.p.

VERES Károlyné

A Német Demokratikus Köztársaság tudományszervezési gyakorlatából. = Tudományszervezési Tájékoztató, 1966. 3-4.no. 422-444.p.

A tudományos kutatás szervezete Hollandiában. = Tudományszervezési Tájékoztató, 1966. 5.no. 682-692.p.

11.sz. táblázat

Munkatársaink közreműködése különböző testületek,
bizottságok, stb. tevékenységében

BESE Lajos

- az MTA Orientalisztikai Szakbizottság tagja,
- a Magyar UNESCO Kelet-Nyugat Főterv Bizottság szakértője,
- a Magyar Nyelvtudományi Társaság tagja;

DÜKY Béla

- a Magyar Nyelvtudományi Társaság,
- a Magyar Pszichológiai Társaság,
- az Union Internationale des Marionettistes tagja;

DÜKY Béláné

- a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagja;

CSAPÓDI Csaba

- az OKDT osztályozási bizottság tagja;

DARADOS Pál

- az Országos Osztályozási Bizottság társadalomtudományi szekció tagja;

ECSEDY Ildikó

- a Magyar Nyelvtudományi Társaság,
- a Magyar Irodalomtörténeti Társaság tagja;

FERENCZY Endre

- a Magyar Történelmi Társulat,
- a Magyar Régészeti és Numizmatikai Társulat,
- a Magyar Őkertudományi Társaság,
- a Magyar Nyelvtudományi Társaság tagja;

FODOR Zoltán

- egyetemi adjunktus /ELTE Könyvtártudományi Tanszék/,
- az OKDT képzési és továbbképzési szakbizottság tagja;

GERGELY Pál

- a Magyar Néprajzi Társaság,
- a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Irodalomtörténeti Bizottság tagja;

MADARASI Béláné

- a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagja;

PÉTERVÁRI László

az Optikai, Akusztikai és Filntechnikai Egyesület
Reprográfiai Szakbizottsága tagja;

REJTŐ István

a Magyar Irodalomtörténeti Társaság,
a Magyar Ujságírók Szövetsége tagja;

RÓZSA György

az MTA Elnökségi Könyvtári Bizottság titkára,
az MTA I. Osztálya könyvtörténeti, Bibliográfiai és dokumentációs munka-
bizottsága,
a "Magyar Könyvszemle" szerkesztőbizottsága,
az ORSZÁGOS Könyvtárügyi- és Dokumentációs Tanács,
a Magyar UNESCO-Bizottság Társadalomtudományi Albizottsága,
az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság dokumentációs állandó bizottsága,
a Comité International pour la Documentation des Sciences Sociales-nak
és Bureau-jának tagja,
a Fédération Internationale de la Documentation C/3 magyar munkabizottsága
vezetője,
az ETO magyar kiadás szerkesztőbizottság tagja;

SARLOSKA Ernő

az OKDT Osztályozási Bizottsága Természettudományi Albizottságának,
a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat irodalomtörténeti szakosztályának,
a Bolyai János Matematikai Társulat tagja;

SÁFRÁN Györgyi

a Magyar Irodalomtörténeti Társaság,
a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat irodalomtörténeti szakosztály tagja;

SIMON Mária Anna

a KMK tudományos és szakkönyvtárak módszertani munkabizottsága tagja;

SCHER Tiborné

egyetemi adjunktus /ELTE Szláv Filológiai Tanszék/;

SZEIDOVITZ Éva

a Magyar Nyelvtudományi Társaság,
a Magyar Őkörtudományi Társaság tagja;

URAY Gézáné

a Magyar Nyelvtudományi Társaság,
a Magyar Néprajzi Társaság tagja.

12.sz. táblázat

Állomány, gyarapodás /csység/

	* 1965.XII.31-én állomány	1966 évi gyarapodás terv	1966 évi gyarapodás tény	Csökkenés	Tiszta gyarapodás	1966.XII.31-én állomány
Könyv	667.208 ⁺	13.000	15.594	259	15.335	682.543 ⁺⁺
Periodika	149.194	7.000	7.787	3.892	3.895	153.289
Kézirat	273.267	10.000	12.745	-	12.745	286.012
Mikrofilm	6.745	600	479	-	479	7.224
-	1.096.414	30.100	36.605	4.151	31.454	1.129.068

- 47 -

⁺1965.XII.31-én
feldolgozott könyv 644.061
feldolgozatlan " 23.147

⁺⁺1966.XII.31-én
feldolgozott könyv 659.396
feldolgozatlan " 23.147

13.sz. táblázat

A gyarapítás módjai /összesen/

	Könyv		Periodika		Kézirat		Mikrofilm		Összesen	
	terv	tény	terv	tény	terv	tény	terv	tény	terv	tény
Vétel	2.750	2.801	850	1.290	8.000	9.000	75	29	11.675	12.120
Csere	5.000	5.955	5.550	5.733	-	-	75	16	10.625	11.704
Kötelespld.	2.500	3.267	500	617	-	-	-	-	3.000	3.884
Ajándék	1.000	1.322	100	147	2.000	-	-	1	3.100	1.470
Akad. kiadv.	250	390	-	-	-	-	-	-	250	390
Saját előáll.	-	-	-	-	-	-	450	433	450	433
Ömlesztett	1.500	1.859	-	-	-	3.745	-	-	1.500	5.604
	13.000	15.594	7.000	7.787	10.000	12.745	600	479	30.600	36.605

14.sz. táblázat

A gyarapodás eredete /egység/

		Magyarországról	Szovjetunióból	Népi demokr. országokból	Egyéb külf. országokból	ÖSSZESEN
Könyv	terv	3.000	2.000	1.300	6.700	13.000
	tény	4.116	2.314	1.362	7.802	15.594
Periodika	terv	595	1.156	1.387	3.862	7.000
	tény	1.061	995	1.500	4.231	7.787
Kézirat	terv	10.000	-	-	-	10.000
	tény	12.745	-	-	-	12.745
Mikrofilm	terv	450	15	75	60	600
	tény	434	5	13	27	479
terv		14.045	3.171	2.762	10.622	30.600
tény		18.356	3.314	2.875	12.060	36.605

15.sz. táblázat

A könyv- és periodika gyarapodás szakok szerinti megoszlása %/

		Könyv		Periodika	
		1965	1966	1965	1966
001	tudományszervezés	0,5	0,67		
0+2	általános művek, vallástört.	7,5	8,03	10	10,4
1	filozófia	4	4,07	2	2,2
3	társadalomtudományok	7	6,44	8	8,8
5	természettudományok	14	13,42	40	34,9
6	alkalmazott tudományok	6	7,02	12	12,8
7	művészet, sport	4	5,57	2	2,8
80	nyelvtudomány	6	6,42	6	7,3
809	orientalisztika	11	6,62	7	6,1
82	irodalomtudomány, szépirod.	29	29,83	4	6,6
9	életrajzok, földrajz, régészet, történettudomány	11	11,91	9	8,1
		100 %	100 %	100 %	100 %

16.sz. táblázat

Állományvédelem

K ö t t e t é s	terv	tény	R e s t a u r á l á s	terv	tény
könyv, periodika, /kötet/	4.000	3.672	régi könyv	75	99
karton, doboz stb. /db./	250	235			
könyvtári kiadv./kötet/	200	134			
akadémiai szervezeteknek /kötet/	50	1.825			
egyéb intézményeknek	-	770			

17.sz. táblázat

Feldolgozás

		Cimleírás		Osztályozás	
		tény	terv	tény	terv
Modern könyv	/mű/	14.850	14.850	14.850	14.850
Régi könyv	/mű/	1.740	1.820	-	-
Keleti könyv	/mű/	1.100	1.100	1.100	1.100
Periodika	/féle/	600	355	700	367
Keleti periodika	/féle/	30	24	-	-
Kézirat	/db/	10.000	12.745	-	-
Mikrofilm	/mű/	600	479	-	-
		28.920	31.373		

Központi címjegyzék számára /db/

	Terv	Tény
Évkönyv feldolg.	250	139
Periodika változásjelentés	4.500	1.298

18.sz. táblázat

Katalógusok

Katalóguscédulák készítése

	Terv	Tény
Sokszorosítás	210.000	155.760
<u>Gépelés</u>	<u>Terv</u>	<u>Tény</u>
Periodika	3.000	4.203
Kézirat, régi könyv	5.900	9.807
Mikrofilm	600	750

Katalóguscédulák besorolása

	Terv	Tény
Központi katalógusainkba	110.000	98.993
Periodika	3.000	4.203
Kézirat, régi könyv	6.800	13.913
Mikrofilm	600	750

Katalógusszerkesztés /fiók/

	Terv	Tény
Központi szakkatalógus	32	31
Központi betűrendes	64	172

19.sz. táblázat

Olvasóforgalom

Beiratkozott olvasók száma /akadémikusok nélkül/	Terv	Tény
A központi olvasószolgálatban	1.400	1.452
A Kézirattárban és Régi könyvek Gyűjteményében	700	738
	2.100	2.190

20.sz. táblázat

Szolgáltatási alkalmak száma

	helybenolvasás		kölcsönzés		Összesen	
	terv	tény	terv	tény	terv	tény
Modern könyv	13.700	10.696	10.500	12.385	24.200	23.081
Periodika	7.250	6.807	1.800 ⁺	2.407	9.050	9.214
Kézirat, régi könyv	2.600	2.878	200 ⁺⁺	203	2.800	3.081
Kelcti	2.700	3.032	-	-	2.700	3.032
Mikrofilm	500	621	-	-	500	621
Összesen:	26.750	24.034	12.500	14.995	39.250	39.029

⁺ /folyóirat	200	577
fotómásolat	1.600	1.830
	1.800	2.407

⁺⁺/disszertációk

21.sz. táblázat

Állomány használata /egység/

	helybenolvasás		kölcsönzés		Összesen	
	terv	tény	terv	tény	terv	tény
Modern könyv	66.300	43.844	12.900	14.417	79.200	58.261
Periodika	62.000	45.511	2.050 ⁺	2.861	64.050	48.372
Kézirat, régi könyv	70.000	48.844	600 ⁺⁺	794	70.600	49.638
Keleti	13.000	14.528	-	-	13.000	14.528
Mikrofilm	700	814	-	-	700	814
Összesen	212.100	153.541	15.550	17.667	227.650	171.613

⁺ / folyóirat	450	1.031
fotomásolat	1.600	1.830
	2.050	2.861

⁺⁺/ disszertációk

Könyvtárközi kölcsönzés /egység/

	Kölcsönadás		Kölcsönvétel	
	terv	tény	terv	tény
Belföldi vonatkozásban	1.890	2.092	125	55
Külföldi vonatkozásban	90	153	300	595
	1.980	2.245	425	650

22.sz. táblázat

Olvasók foglalkozás szerinti megoszlása %-ban

	a központi könyvolvasóban		a folyóiratolvasóban	
	1965	1966	1965	1966
MTA tagja	4	6	2	2
egyetemi tanár, kandidátus	22	29	9	8
tudományos kutató	42	38	61	61
aspiráns	4	6	3	4
pedagógus	7	5	5	5
Író, szerkesztő, fordító	4	2	3	1
mérnök, jogász	2	1	3	4
orvos	2	1	2	1
vállalati, intézeti alkalm.	2	1	6	7
egyetemi hallg.	11	11	6	7

23.sz. táblázat

Fototechnikai szolgáltatások

	terv	tény
Megrendelések száma	2.400	2.214 /mű/
Felvételek száma		
mikrofilm	200.000	160.550
kisfilm	3.000	3.644
mikrokártya	500	16
lemez, síkfilm	500	333
Összesen:	204.000	164.543

	terv	tény
mikrokártyamásolatok száma /lap/	1.500	2.095
nagyítás, optikai és gyorsmásolat /db/	30.300	25.640
pozitív film /m/	7.000	4.333

24.sz. táblázat

Tudományos tájékoztatás, bibliográfia, dokumentáció

Tájékoztatás	szóbeli	írásbeli
Központi olvasószolgálat	4.500	-
Keleti Könyvtár	2.000	38
Kézirattár	294	36
Dokum. és Bibliogr.Szolgálat	36	47
Hálózati munkatárs	97	-
Mikrofilmtár	25	-
	6.952	121

Akadémikusbibliográfia

Szétküldött tételek száma
terv tény
1.100 1.872

Tudományszervezési dokumentáció

terv tény

a figyelés során nyilvántartott
bibliogr.tételek száma

1.500 1.998

ebből referátumokban feldolgozva
csak bibliográfiai közlés

600 618
900 1.380

referáló tevékenység összterjedelme
/szerzői iv/

70 78,6

ebből külső munkatársakra esik
belső munkatársakra --

40 36,5
30 42,1

elkészült szemlecekikkek összterjedelme
/szerzői iv/

45 41,4

ebből külső munkatársakra
belső munkatársakra

40 27,4
5 14

a Tudományszervezési Tájékoztató
VI.évf. 1-6.szám terjedelme /szerzői iv/

60 61,7

25.sz. táblázat

A kiadványterv teljesítése

Kiadványfajta	terv	t e r v e n		tény
		bölül	felül	
"Az MTA Könyvtárának Közle- ményei" sorozatban	8	4	1	5
"Az MTA Könyvtára Kézirat- tárának Katalógusai" sorozatban	2	2	-	2
"Az MTA Könyvtárának Mikroki- adványai" sorozatban	1	-	-	-
Sorozaton kívüli művek	3	1	-	1
"Tudományszervezési Tájékoztató"	6	6	-	6
Gyors tájékoztató jegyzék	-	6	-	6
	26	19	1	20

26.sz. táblázat

A Könyvtár kiadványai

"A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei"

sorozatban:

- 47.sz. MORAVEK Endre: Vocabularium abbreviaturarum bibliothecarii. 3.[vol.] Index acronymorum selectorum. 7.[P] Instituta communicationis. (Adiuv. Edit Bodnár-Bernáth et Magda Tulok, coll. et ed. --.) Bp. 1966. MTA KESZ Soksz. 355 p. 29 cm.
- 48.sz. SÁFRÁN Györgyi: Lettres de Romain Rolland à Marianne Czeke dans la Bibliothèque de l'Académie des Sciences de Hongrie. -- Romain Rolland levelei Czeke Mariannehoz a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában. Bp. 1966. MTA KESZ Soksz. 195 p. 24 cm.
- 49.sz. MORAVEK Endre: Vocabularium abbreviaturarum bibliothecarii. 3.[vol.] Index acronymorum selectorum. 4.[P] Religio. (Adiuv. Edit Bodnár-Bernáth et Magda Tulok, coll. et ed. --.) Bp. 1966. MTA KESZ Soksz. 211 p. 29 cm.
- 51.sz. SIMON Mária Anna: A Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézeti könyvtári hálózata. Bp. 1966. MTA KESZ Soksz. 53 p. 24 cm. Angol kiv.
- 52.sz. FRÁTER Jánosné: A Magyar Tudományos Akadémia Történeti Bizottságának működése (1854-1946). Bp. 1966. MTA KESZ Soksz. 63 p. 6 t. 24 cm. Angol kiv.

"A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárának Katalógusai"

sorozatban:

- 1.sz. F.CSANAK Dóra: Balázs Béla hagyatéka az Akadémiai Könyvtár Kézirattárában (Ms 5009 - Ms 5024). Bp. 1966. MTA KESZ Soksz. 95 p. 5 t. 24 cm. Német kiv.
- 2.sz. REJTŐ István: Zalka Máté kéziratok hagyatéka (Ms 4796- Ms 4806). Bp. 1966. MTA KESZ Soksz. 52 p. 24 cm.

Sorozaton kívül:

BÜKY Béláné: Kurrens külföldi periodikus kiadványok jegyzéke. Suppl. 2. (1962.VI.30-tól 1966. V.31-ig.) Bp. 1966. MTAKESz Soksz. 29 cm.

Periodikus kiadványként:

TUDOMÁNSZERVEZÉSI TÁJÉKOZTATÓ. A tudományos kutatás tervezésének, igazgatásának és szervezésének nemzetközi irodalma. -- A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának időszaki kiadványa. VI. évf. 1-6.sz. Felelős szerk.: Rózsa György. Megjelenik kéthavonként. Bp. 1966. MTA KESz Soksz. 928 p.

ÚJ KÜLFÖLDI KÖNYVEK az Akadémiai Könyvtárban. 5 évf. 1-6.sz. Bp. 1966. KESz Soksz. 26 p.

27.sz. táblázat

Kiadványainkról megjelent ismertetések

A kandidátusi és doktori disszertációk katalógusának folytatása megjelent a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának kiadásában. [1962-63.] - Könyvtáros, 1966. 7.no. 432.p.

A Magyar Tudományos Akadémia Mikrofilmtára most küldi szét Dezső László orosz nyelvű munkáját, a XVI-XVII. századi kárpátaljai ukrán irodalom szótárát. - Magyar Nemzet, 1966. aug.5. 4.p.

[Zalka Máté hagyatékát ismertető kiadvány.] - Magyar Nemzet, 1966.IV.6. 8.p.
- Népszabadság, 1966.IV.6. 18.p.

A Tudományszervezési Tájékoztatóról:

- Tudományszervezési Tájékoztató. - Könyvtáros, 1966.3.no.159.p.
 Tudományszervezési Tájékoztató. - Felsőoktatási Szemle, 1966. 5.no.316.p.
 Tudományszervezési Tájékoztató. - Köznevelés, 1966. máj.6.
 Tudományszervezési Tájékoztató. - Figyelő, 1966.márc.9.11.p.
 Tudományszervezési Tájékoztató. - Magyar Nemzet, 1966.febr.13. 8.p.

Informationsdienst für Organisation der Wissenschaftlichen
 • Forschungen. [Rövid ismertetés.] - Börsenblatt für den
 deutschen Buchhandel (Frankfurt), 1966.ápr.5. 2132.p.

- A Tudományszervezési Tájékoztató cikkei folyamatosan feldolgozza illetve ismerteti:
 Przegląd Informacji o Naukoznawstwie (Warszawa)
 Bulletin Analytique des ouvrages de politique scientifique (Bruxelles)

28.sz. táblázat

Nemzetközi cserekapcsolatok
 rendszeres kiadványcsere

1965.XII.31-én	102 állam	2449 intézményével
1966.XII.31-én	103 állam	2518 intézményével

EURÓPA

28 állam

1713 intézménye

Albánia.....	1
Anglia.....	118
Ausztria.....	60
Belgium.....	64
Bulgária.....	14
Csehszlovákia....	53
Dánia.....	25
Finnország.....	40
Franciaország....	147
Görögország.....	14
Svájc.....	46
Svédország.....	49

Hollandia.....	47
Irország.....	4
Izland.....	4
Jugoszlávia.....	129
Lengyelország....	122
Luxemburg.....	4
Malta.....	1
NDK.....	71
NSZK.....	151
Norvégia.....	19
Olaszország.....	225
Portugália.....	23
Románia.....	61
Spanyolország....	63
Szovjetunió.....	148
Vatikánállam.....	5

ÁZSIA

25 állam
265 intézménye

Afganisztán.....	3
Burma.....	1
Ceylon.....	3
Cyprus.....	2
Fülöp szigetek...	2
India.....	55
Indonézia.....	10
Irak.....	2
Irán.....	9
Izrael.....	8
Japán.....	114
Jordánia.....	3
Kína.....	6
Koreai Közt.....	1
Koreai NDK.....	5
Libanon.....	5
Malaysia.....	1
Mongólia.....	2
Pakisztán.....	5
Singapore.....	4
Szíria.....	4
Thaiföld.....	2
Törökország.....	15
Viétnámi Dem.Közt.	2
Vietnám, Dél-....	1

AFRIKA

24 állam
88 intézménye

Algéria.....	8
Angola.....	2
Dahomey.....	1
Délafrikai Unió..	14
EAK Egyiptom.....	15
Elefántcsontpart.	1
Etiópia.....	2
Felső Volta.....	1
Ghana.....	5
Guinea.....	1
Kongó.....	6
Kongó Közt.....	1
Libéria.....	1
Malgas.....	1

Marokkó.....	4
Mocambique.....	1
Nigéria.....	3
Malawi.....	2
Portugal Guinea..	1
Rhodesia.....	2
Szenegál.....	5
Szudán.....	2
Tanzania.....	2
Tunézia.....	7

AMERIKA

22 állam
406 intézménye

Argentina.....	34
Bolivia.....	3
Brazília.....	40
Chile.....	13
Costa Rica.....	2
Dominikai Közt...	1
Ecuador.....	2
Guatemala.....	1
Haiti.....	1
Jamaica.....	1
Kanada.....	34
Kolumbia.....	13
Kuba.....	20
Mexico.....	20
Panama.....	1
Paraguay.....	1
Peru.....	8
Puerto Rico.....	1
Salvador.....	1
Uruguay.....	5
USA.....	191
Venezuela.....	13

AUSZTRÁLIAI ÉS OCEÁNIA

4 állam
46 intézménye

Ausztráliai	
Államszövetség....	38
Tásmánia.....	1
Uj Kaledónia.....	1
Uj Zéland.....	6

A Szovjetunió, Kína, Csehszlovákia és Bulgária összes akadémiai intézményei egy-egy tételként szerepelnek, minthogy cseréjük az akadémiai könyvtárai központositva benyújtják le.

29.sz. táblázat

Az 1966. évi csereforgalom

Ország	Kiadványfajta		Küldött anyag		Érkezett anyag	
			terv	tény	terv	tény
Szevjetunió	könyv	/kötet/	1.000	944	3.200	3.306
	periodika	/évf./	1.550	1.450	1.150	1.161
	mikrofilm	/mű/	2.020	-	10	5
Népi demokra- tikus orszá- gok	könyv	/kötet/	3.500	3.153	2.000	1.662
	periodika	/évf./	2.800	2.858	1.900	1.597
	mikrofilm	/mű/	50	15	70	10
Egyéb orszá- gok	könyv	/kötet/	1.300	1.936	2.700	2.997
	periodika	/évf./	4.400	4.597	2.550	2.505
	mikrofilm	/mű/	30	22	10	1
ÖSSZESEN :	könyv	/kötet/	5.800	6.033	7.900	7.965
	periodika	/évf./	8.750	8.905	5.300	5.263
	mikrofilm	/mű/	2.100	37	90	16

30.sz. táblázat

Az akadémiai könyvtári hálózat főbb adatai

	1965	1966
Könyvtárak száma	/45/	45

A könyvtárak megoszlása az állomány nagysága szerint:

10.000 kvtári egységen felüli állománnyal rend.	/18/	19
5.000 " " " " "	/12/	14
1.000 " " " " "	/12/	11
1.000 " " aluli " "	/ 3/	1
		45

Állományadatok

	1965	1966
<u>Feldolgozott összállomány</u>	<u>/734.450/</u> ⁺ kvtári egys.	777.197
Ebből könyv	/457.324/	476.349
folyóirat	/143.514/	153.575
egyéb dokumentum	/129.653/	147.273
<u>1966 évi gyarapodás</u>		
könyv	/22.009/	23.372
folyóirat	/19.559/	10.909
egyéb dokumentum	/21.814/	16.647
Összesen	/63.382/ kvtári egys.	50.928
Selejtezésből származó csökkenés 1966-ban	/11.176/ " "	8.181
Kurrens folyóiratok száma:	/ 7.339/ " "	8.021
<u>Gyarapításra felhasznált összeg.</u>	<u>/5,321.864.- Ft/</u>	4,826.134.-Ft
ebből devizás beszerzésre	/3,160.740.- Ft/	3,428.095.-Ft
Egy könyvtárra jut átlagosan	/118.263.- Ft/	107.247.-Ft
ebből devizás beszerzésre	/71.835.- Ft/	76.179.-Ft

+/ A múlt évi jelentésben szereplő összállománytól való eltérést az 1966-ban csatlakozott Izotóó Intézet állománya okozza.

++/ A múlt évi folyóiratgyarapodást aránytalanul megemelte a Magyar Földrajzi Társaságnak egyszerre aktivált folyóiratállománya.

<u>Személyzeti ellátottság alakulása</u>	<u>1965</u>	<u>1966</u>
főfoglalkozású könyvtáros	/65/	67 fő
egyéb /mellék- és részfogl./	/31/	35 "
Összesen:	/96/	102 fő

A munkatársak nevelése iskolai végzettség szerint

Egyetemet /főiskolát/ végzett	/45/	50 fő
középiskolát "	/46/	48 "
egyéb iskolát "	/ 5/	4 "
		102 fő

A munkatársak nevelése könyvtárosi képzettség szerint

felsőfoku könyvtárosi végzettséggel rendelkezik	/25/	32 fő
középfoku " " "	/29/	31 "
alacsony " " "	/ 1/	2 "
könyvtárosi szakképzettséggel nem " "	/41/	37 "
		102 fő

31.sz. táblázat

Cikkek, közlemények a Könyvtárról és tervezett
új könyvtárépületünkről

FEKETE G.: A muzeumi kincsektől - a muzeumba való szemléletig. = Népszabadság, 1966. jun.11.10.p.

FENYŐ István: Ismeretlen kéziratok és dokumentumok a Zalka Máté emlékkiállításán. = Népszabadság, 1966. ápr.28.8.p.

Gazdag programmal emlékeznek meg Zalka Máté születésének 70. évfordulójáról. = Népszabadság, 1966. ápr.16.7.p.

KASZNÁR Zoltán: Méltó otthon a tudománynak. Új épületet kap az Akadémiai Könyvtár. = Közalkalmazott, 1966.11.sz.3.p.

KÉKESDI Gy.: Hazafi volt és internacionalista. Zalka Máté születésének 70. évfordulójára. = Népszabadság, 1966. ápr.23.5.p.

Kiállítás az Akadémiai Könyvtár új épületének homlokzati terveiből. = Magyar Tudomány, 1966.11.no.716.p.

Milyen lesz az Akadémia új könyvtára /Irtá:/ R-F.K. = Magyar Nemzet, 1966. okt.3.7.p.

/Az MTA Könyvtára tulajdonában lévő:/ Ambrosius Calepinus 1558-ban Bázelen kiadott szótára ... = Dunántúli Napló, 1966.aug.3.

Ismertlen Arany-levél. /Irtá:/ Női. = Esti Hírlap, 1966.jun.14.2.p.

SZLUKA Emil: Melyik tetszik? = Népszabadság, 1966.okt.2.6.p.

TELEX kéri, lift szállítja a könyveket. Felépül az Akadémiai Könyvtár új székháza a Roosevelttéren. = Népszava, 1966.jun.12.

Zalka Máté emlékünnepe az Akadémián. = Magyar Nemzet, 1966.23.5.p.

Zalka Máté születésének 70. évfordulójáról. = Magyar Nemzet, 1966.ápr.16.

Zalka Máté születésének 70. évfordulója ... = Magyar Nemzet, 1966.ápr.20. 4.p.